

පළමු වාර පරීක්ෂණය - 13 ශ්‍රේණිය - 2019

First Term Test - Grade 13 - 2019

විභාග අංකය

ආර්ථික විද්‍යාව I

කාලය පැය දෙකයි

- ❖ සියලුම ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
- ❖ නිවැරදි හෝ වඩාත් ගැලපෙන පිළිතුර තෝරන්න. (පිළිතුරු සැපයීම සඳහා ඔහු/වරුන් කඩදාසියක් සපයනු ලැබේ)

01. සෑම ආර්ථිකයක්ම පවත්නා සම්පත් වල තෝරාගැනීමක් කළ යුතු වන්නේ,
 1. ආර්ථිකය සතු සියලු සම්පත් කාර්යක්ෂමව උපයෝජනය නොකරන බැවිනි.
 2. වේගවත් ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්කර ගැනීමට අපොහොසත් වන බැවිනි.
 3. ආර්ථිකයේ පවත්නා සම්පත් වල හිඟකම හා ඒවායේ විකල්ප ප්‍රයෝජන ලබා දෙන බැවිනි.
 4. ආර්ථිකයේ පවත්නා සම්පත් ප්‍රමාණය ඒවායේ විකල්ප භාවිතයන්ගේ ප්‍රමාණය ඉක්මවා යන බැවිනි.
 5. ආර්ථික වශයෙන් නිෂ්පාදනය ප්‍රශස්තව සිදුවුවත් බෙදා හැරීමේ අකාර්යක්ෂමතා පවතින බැවිනි.
02. පහත සඳහන් ප්‍රකාශ අතරින් නිදොස් ප්‍රකාශය කුමක්ද?
 1. ධන තෘප්තියක් ලබා දෙන සියලුම භාණ්ඩ ආර්ථික භාණ්ඩ වේ.
 2. මිලක් නොගෙවා පරිභෝජනය කරන සියලුම භාණ්ඩ ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ වේ.
 3. නිෂ්පාදන සම්පත් භාවිතයෙන් නිපදවන භාණ්ඩ නිදහස් භාණ්ඩ වේ.
 4. ආර්ථික නොවන භාණ්ඩ කිසිවිටෙකත් ආර්ථික භාණ්ඩ බවට පත් නොවේ.
 5. ආර්ථික භාණ්ඩ හිඟ භාණ්ඩ වන අතර ආවස්ථික පිරිවැයක්ද පවතී.
03. ප්‍රාග්ධනය නමැති නිෂ්පාදන සාධකයට අයත් නොවන සංරචකය මින් කුමක්ද?
 1. සි සෑමට භාවිත කරන ගවයන්
 2. ස්ථාවර තැන්පතු වක්
 3. මැණික් පතලක්
 4. කුලී ත්‍රී රෝද රථයක්
 5. මොරගහකන්ද ජලාශය
04. නිදහස් වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක මිල යන්ත්‍රණය මගින් ඉටුකරගත නොහැකි කාර්යයකි.
 1. තරගකාරී නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍ර අතර හිඟ සම්පත් බෙදාදෙන්න කිරීම.
 2. සාධක වල සාපේක්ෂ මිල මත කාර්යක්ෂම නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රමය පෙන්වනුම් කිරීම.
 3. ලාභ ඉපයීම කිසියම් කර්මාන්තයකට ප්‍රවේශවීම බෙදායමක් කිරීම.
 4. ශුභ සාධන භාණ්ඩ ප්‍රමාණවත්ව සැපයීම තහවුරු කිරීම.
 5. පාරිභෝගික වරණය වෙනස්වීම පිළිබඳව සංඥාවක් ලබාදීම.
05. දෙන ලද තාක්ෂණය යටතේ සම්පත් පූර්ණ හා උපරිම කාර්යක්ෂමතාවෙන් සේවා නියුක්ත කරන ලද ආර්ථිකයක නිපදවිය හැකි ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ හා කැප කරන ලද පාරිභෝගික භාණ්ඩ පිළිබඳ තොරතුරු පහත වගුවේ දැක්වේ.

නිෂ්පාදන සහයෝගය	ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ නිමැවුම (ඒකක)	කැපකළ පාරිභෝගික භාණ්ඩ (ඒකක)
A	0	-
B	20	20
C	40	30
D	60	40
E	80	50
F	100	60

මෙම ආර්ථිකයට C නිෂ්පාදන සංයෝගයේදී නිපදවිය හැකි පාරිභෝගික භාණ්ඩ ඒකක ප්‍රමාණය වන්නේ,

1. 200 කි.
2. 180 කි.
3. 150 කි.
4. 60 කි.
5. 30 කි

06. අනෙකුත් සාධක නොවෙනස්ව තිබියදී X භාණ්ඩයේ මිල පහළ යාම හේතු කරගෙන Y භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම වැඩිවිය. මෙම තොරතුරු වලට අනුව දී ඇති ප්‍රකාශ අතුරින් නිවැරදි ප්‍රකාශය කුමක්ද?

1. X භාණ්ඩය Y භාණ්ඩයට ආදේශකයක් වේ.
2. Y භාණ්ඩය බාල භාණ්ඩයකි.
3. X භාණ්ඩය සාමාන්‍ය භාණ්ඩයකි
4. Y භාණ්ඩය සාමාන්‍ය භාණ්ඩයකි.
5. X භාණ්ඩය සුබෝපහෝගී භාණ්ඩයකි.

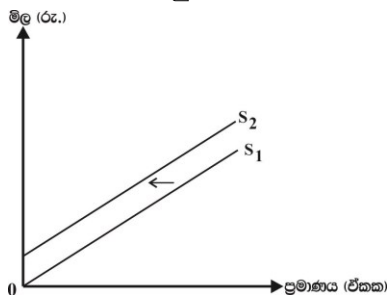
07. පහළට බෑවුම් වන ඉල්ලුම් වක්‍රයක් සහිත බාල භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් කවර සංයෝජනයක් නිවැරදි වේද?

සංයෝජනය	මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව	ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව
1.	ධන	සෘණ
2.	ධන	ධන
3.	සෘණ	සෘණ
4.	සෘණ	ධන
5.	සෘණ	අනම්‍ය

08. සුබෝපහෝගී මෝටර් රථ සඳහා මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව -1.5 කි. මෝටර් රථයක මිල මිලියන 25 ක් වන විට මෝටර් රථ 100 ක් ඉල්ලුම් කරනු ලැබේ. මෝටර් රථයක මිල රු.මි. 20 දක්වා අඩු වුවහොත් කොපමණ මෝටර් රථ ප්‍රමාණයක් ඉල්ලුම් කරනු ලැබේද?

1. 180
2. රු. 150
3. 130
4. 70
5. 30

09. කිසියම් භාණ්ඩයක් සඳහා ඇති වෙළෙඳපොළ සැපයුම් වක්‍රය S_1 සිට S_2 දක්වා විතැන් වී ඇති ආකාරය පහත රූප සටහන පෙන්වුම් කරයි.

සැපයුම් වක්‍රයේ මෙම විතැන්වීම සඳහා බලපෑ සාධකය වනුයේ,

1. සම්බන්ධිත භාණ්ඩයක මිල ඉහළ යාමය.
2. මෙම භාණ්ඩයේ අපේක්ෂිත මිල පහළ යාමය.
3. මෙම භාණ්ඩයේ මිල ගණන් ඉහළ යාමය.
4. මෙම භාණ්ඩයේ මිල ගණන් පහළ යාමය.
5. මෙම භාණ්ඩයේ නිෂ්පාදන පිරිවැය පහළ යාමය.

10. A භාණ්ඩය සඳහා වෙළෙඳපොළ සැපයුම් ශ්‍රිතය $Q_s = -30 + 6P$ වේ. මෙම භාණ්ඩයේ වෙළෙඳපොළ මිල රු. 15 ක් වේ නම් එම මිලේදී නිෂ්පාදක අතිරික්තය කොපමණද?

1. රු. 100 කි.
2. රු. 200 කි.
3. රු. 250 කි.
4. රු. 300 කි.
5. රු. 600 කි.

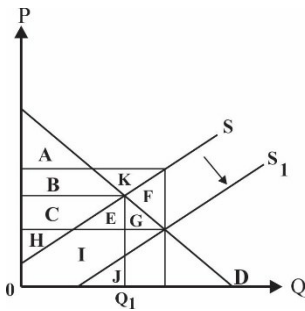
11. නිදහස් වෙළෙඳපොළක සමතුලිතයේදී හටගන්නා මුළු ආර්ථික අතිරික්තය නිෂ්පාදක අතිරික්තයෙන් පමණක් සමන්විත වන්නේ, භාණ්ඩයේ මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව,

1. අනම්‍ය විටදීය.
2. පූර්ණ අනම්‍ය වන විටදීය.
3. නම්‍ය වන විටදීය
4. ඒකීය නම්‍ය වන විටදීය.
5. පූර්ණ නම්‍ය වන විටදීය.

12. සාපේක්ෂ වශයෙන් නම්‍ය ඉල්ලුමක් පවතින භාණ්ඩයක වෙළඳපොළ සැපයුම වැඩි වීමක් සිදු වූ විට පහත සඳහන් කවර ප්‍රතිවිපාකයක් හටගත හැකිද?
1. වෙළඳපොළ මිල පහළ බසී. මුළු අයහාරයද පහළ බසී.
 2. වෙළඳපොළ මිල පහළ බසී. මුළු අයහාරය ඉහළ නගී.
 3. වෙළඳපොළ මිල ඉහළ නගී.
 4. භාණ්ඩය සඳහා වෙළඳපොළ තුළ අධි ඉල්ලුමක් හටගනී.
 5. භාණ්ඩය සඳහා වෙළඳපොළ තුළ අධි සැපයුමක් හටගනී.

13. වෙළඳපොළ අලෙවි වන කිසියම් භාණ්ඩයක මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව අපරිමිත වේ නම්, නිමැවුම මත පනවන ලද බද්දක් නිසා,
1. සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වේ.
 2. බදු බර සම්පූර්ණයෙන්ම නිෂ්පාදකයා දරයි.
 3. බදු බර සම්පූර්ණයෙන්ම පාරිභෝගිකයා දරයි.
 4. බද්දේ ප්‍රමාණයෙන්ම වෙළඳපොළ මිල ඉහළ යයි.
 5. ගැනුම්කරු ගෙවන මිල බද්දේ ප්‍රමාණයෙන් ඉහළ යයි.

14. පහත දැක්වෙන රූප සටහනින් පෙන්වන්නේ තරගකාරී භාණ්ඩ වෙළඳපොළක තත්ත්වයයි. වෙළඳපොළ සැපයුම් වක්‍රය විතැන් වූ පසු පාරිභෝගික අතිරික්තය හා නිෂ්පාදන අතිරික්තය නිවැරදිව දැක්වෙන පිළිතුර තෝරන්න.

පාරිභෝගික අතිරික්තය නිෂ්පාදන අතිරික්තය

1.	A,B,C,E,G	C,H,B,K
2.	A,B,C,F,E	C,E,H,I
3.	B,C,E,G,F	H,I,B,C
4.	I,K,B,C,E	F,I,E,G,J
5.	F,E,A,B,C	E,G,I,J

15. ශ්‍රම වෙළඳපොළෙහි විරැකියා ගැටළු මතුවිය හැක්කේ,

1. උපරිම මිල සීමා පැනවූ විටයි.	2. අවම මිල සීමා පැනවූ විටයි.
3. නිෂ්පාදන සහනාධාර සැපයූ විටයි.	4. නිෂ්පාදන මත බදු පැනවූ විටයි.
5. නිෂ්පාදකයන් වෙත සලාක නියම කළ විටයි.	

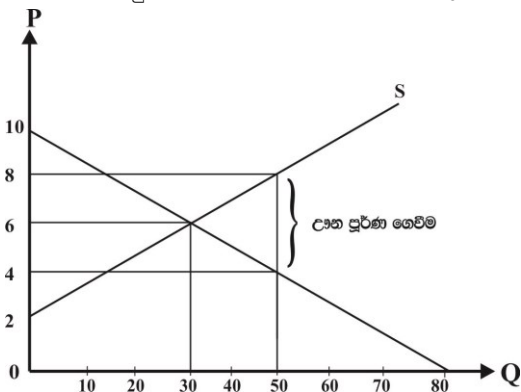
16. භාණ්ඩයක වෙළඳපොළෙහි ඉල්ලුම් හා සැපයුම් ශ්‍රිත පහත පරිදි වේ.

$$Qd = 80 - 4P \quad Qs = -30 + 6P$$

මෙම භාණ්ඩය සඳහා රු. 5.00 ක ඒකක බද්දක් රජය පනවයි නම් රජයේ බදු ආදායම හා බද්දෙන් පසු නිෂ්පාදකයාට ලැබෙන මිල පිළිවෙලින් දැක්වෙන පිළිතුර තෝරන්න.

1. රු. 216 හා රු. 11 කි	2. රු. 264 හා රු. 9 කි	3. රු. 394 හා රු. 11 කි
4. රු. 120 හා රු. 9 කි	5. රු. 216 හා රු. 14 කි	

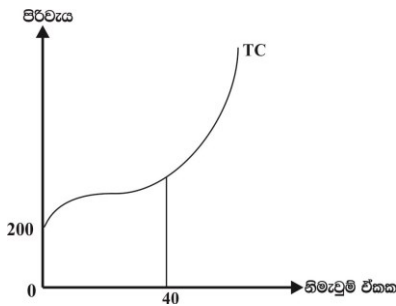
17. යම් භාණ්ඩයකට මිලක් නියම කොට එය නිෂ්පාදකයාට සහතික මිලක් බවට තහවුරු කරමින් රජය උෞන පූර්ණ ගෙවීමක් සිදුකරන තත්ත්වයක් පහත රූප සටහනේ දැක්වේ.

මෙම තත්ත්වය තුළ රජයට දරන්නට සිදුවන පිරිවැය හා අහිමිවන සමාජ ශුභ සාධනය කොපමණ වේද?

රජයේ පිරිවැය (රු.) අහිමිවන සමාජ සුභසාධකය

1.	400	80
2.	200	40
3.	100	20
4.	400	40
5.	200	20

18. කිසියම් වෙළඳපලක අලෙවිවන භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන් පාරිභෝගිකයින් මිලදී ගැනීමට කැමති ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදකයින් වෙළඳපලට සැපයීමට කැමැත්තෙන් සිටිනම් එම වෙළඳපොළ සම්බන්ධයෙන් කවර ප්‍රකාශයක් සත්‍ය වේද?
1. එම භාණ්ඩය බාල භාණ්ඩයක් වේ.
 2. ඉල්ලුම ඉතා අන්‍යෝන්‍ය වේ.
 3. භාණ්ඩය සඳහා රජය උපරිම මිලක් නියම කර තිබේ.
 4. භාණ්ඩය සඳහා රජය අවම මිලක් නියම කර තිබේ.
 5. භාණ්ඩයේ සැපයුම ඉතා නම්‍ය වේ.
19. කෘෂි භෝගවල මිල ස්ථායීකරණය සඳහා සලාක පැනවීම මගින් ආණ්ඩුව වෙළඳපලට කරනු ලබන මැදිහත්වීම ආර්ථික වශයෙන් අකාර්යක්ෂම ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස බොහෝ විට පැවසේ. මෙයට හේතු වන්නට ඇත්තේ,
1. සලාක නියම කළ විට වෙළඳපොළ සමතුලිත නොවීමයි.
 2. එමගින් ආර්ථිකයේ අතිරික්ත නිෂ්පාදනයක් බිහි කිරීමයි.
 3. එමගින් ආර්ථිකයේ උෞන නිෂ්පාදනයක් බිහි කිරීමයි.
 4. සලාක නියම කිරීම නිසා විශාල වශයෙන් භූමිය වගාවට යොදා ගැනීමයි.
 5. සලාක ප්‍රතිපත්තිය නිසා වෙළඳපල මිල පහළ මට්ටමක පවත්වා ගෙන යාමයි.
20. නිෂ්පාදන සාධකයක වර්තමාන භාවිතයේ ආවස්ථික පිරිවැය සමාන වන්නේ,
1. ආර්ථික බදු කුලියට
 2. ප්‍රමාණික ලාභයට
 3. ආර්ථික ලාභයට
 4. අවම සාමාන්‍ය පිරිවැය
 5. සංක්‍රාම ඉපයීමට
21. පහත දැක්වෙන පිරිවැය අතුරින් ස්ථාවර මෙන්ම වක්‍ර පිරිවැයක් වන්නේ කුමන විචල්‍යයද?
1. රක්ෂණ වාරික ගෙවීම
 2. ප්‍රාග්ධන සඳහා පොලී ගෙවීම
 3. අමුද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම
 4. ප්‍රමාණික ලාභ
 5. ශ්‍රමික වැටුප්
22. කෙටිකාලීන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක නිමැවුම ශුන්‍ය වන විට මුළු පිරිවැය (TC) රු. 360 ක් වේ. ඒකක 4 ක් නිපදවීමේදී මුළු පිරිවැය රු. 560 ක් වේ නම් එම නිමැවුම මට්ටමේදී සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය (AVC) වනුයේ,
1. රු. 90 කි.
 2. රු. 140 කි.
 3. රු. 50 කි.
 4. රු. 200 කි.
 5. රු. 40 කි.
23. පහත දැක්වෙන්නේ ආයතනයක මුළු පිරිවැය වක්‍රයකි.
-
- මෙම ප්‍රස්ථාර සටහනට අනුව නිමැවුම ඒකක 40 ක් වන විට මුළු පිරිවැය රු. 400 ක් වේ යැයි සිතන්න. මෙම ආයතනයේ නිමැවුම ඒකක 40 ක් වන විට මුළු ස්ථාවර පිරිවැය (TFC) කොපමණ වේද?
1. රු. 400 කි.
 2. රු. 200 කි.
 3. රු. 50 කි.
 4. රු. 800 කි.
 5. රු. 1600 කි.
24. පූර්ණ තරඟකාරී ආයතනයක් දිගු කාලයේදී ප්‍රමාණික ලාභ පමණක් ඉපයීමට මූලික හේතුව කුමක්ද?
1. මිල ආන්තික පිරිවැයට සමාන වීමයි.
 2. ආයතනය පැවරුණු මිලක් යටතේ කටයුතු කිරීමයි.
 3. සමජාතීය භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමයි.
 4. ඉල්ලුම් වක්‍රය තිරස් රේඛාවක් වීමයි.
 5. ආබාධ ප්‍රවේශයක් හා පිටවුමක් පැවතීමයි.
25. පූර්ණ තරඟකාරී නිෂ්පාදන ආයතනයක මුළු අයහාරය හා මුළු පිරිවැය සමාන වන විට,
1. ආර්ථික ලාභ උපරිම වේ.
 2. ආර්ථික ලාභ ශුන්‍ය වේ.
 3. ආයතනයට පාඩු සිදුවේ.
 4. ප්‍රමාණික ලාභ ලැබේ.
 5. ප්‍රමාණික ලාභය නොලැබේ.

26. විභව නිමැවුම පැහැදිලි කිරීම සඳහා වඩාත් නිවැරදි නිර්වචනය වන්නේ,
1. පවත්නා සම්පත් උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයකින් යුතුව භාවිතා කර නිපදවිය හැකි උපරිම නිමැවුම විභව නිමැවුම වේ.
 2. උද්ධමන පීඩනයකින් තොරව ආර්ථිකයට නිපදවිය හැකි උපරිම තිරසාර නිමැවුම් මට්ටම විභව නිමැවුම වේ.
 3. කෙටිකාලීන වශයෙන් නිමැවුමේ නිද්විය හැකි උච්ඡාවචනයන් විභව නිමැවුම වේ.
 4. උද්ධමන පීඩනයක් සහිත කෙටිකාලීන නිමැවුමේ ඉහළ යාමක් විභව නිමැවුම වේ.
 5. උද්ධමන හා අවධමන පීඩනයක් සහිතව වෙනස්විය හැකි නිමැවුම විභව නිමැවුම වේ.
27. ආර්ථිකයක සමස්ථ නිෂ්පාදනයේ වටිනාකමට වඩා සමස්ත වියදමේ වටිනාකම අඩු වුවහොත් ඇතිවන ප්‍රතිවිපාකය වන්නේ,
1. නිෂ්පාදකයන් අධෛර්යමත් වීම නිසා සාර්ව ආර්ථිකයේ සංකෝචනයක්.
 2. නිෂ්පාදකයන් ධෛර්යමත්වීම නිසා සාර්ව ආර්ථිකයේ ප්‍රසාරණයක්.
 3. සමස්ත ඉල්ලුම වැඩිවීම නිසා සාර්ව ආර්ථිකයේ ප්‍රසාරණයක්.
 4. විදිම් වැඩිවීම නිසා ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදනය වැඩිවීමක්.
 5. කාන්දුවීම අඩුවීම නිසා ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදනය වැඩිවීමක්.
28. මූලික මිල ගණන් අනුව සමස්ත එකතුකළ අගයට අදාළ සංරචකයක් වන්නේ,
1. නිෂ්පාදිතය මත බදු, අඩුකළ පසු එම සහනාධාර
 2. නිෂ්පාදනය මත වෙනත් බදු, අඩු කළ පසු එම සහනාධාර
 3. ගමනාගමන වියදම් හා වෙළඳ ආන්තික.
 4. ශුද්ධ පොලී අනුපාතික වෙනස්වීම්
 5. තොග වෙනස්වීම්
29. ජාතික ගිණුම් සකස් කිරීමේදී අතරමැදි භාණ්ඩ ගණනය නොකරනුයේ,
1. මෙම භාණ්ඩ වෙළඳපලට පමණක් සීමාවන බැවිනි.
 2. ආර්ථිකයේ සමස්ත නිමැවුම සඳහා අතරමැදි භාණ්ඩවල දායකත්වයක් නොලැබෙන නිසාය.
 3. නිෂ්පාදනය සඳහා යොදාගන්නා සියලුම අතරමැදි භාණ්ඩ පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු ලබාගැනීම අපහසු බැවිනි.
 4. ද්විගුණන හා බහු ගුණන දෝෂ වලක්වා ගැනීමේ ක්‍රමෝපායන් වශයෙනි.
 5. අතරමැදියන් විසින් පමණක් මෙම භාණ්ඩ පරිභෝජනය කරන නිසාය.
30. ජාතික ආදායම ගණනය කිරීමේදී අත්හරිනු ලබන ආදායමක් වන්නේ මින් කවරක්ද?
1. සම්පත් හිමිකරුවන් වෙත ලබාදෙන දේපොල ආදායම
 2. නියගය නිසා පීඩාවට පත් ජනතාවට ලබාදුන් නියන් ආධාර
 3. ව්‍යාපාර කොටස් හිමියන් වෙත ලබාදෙන ලාභාංශ
 4. සේව්‍යයන් විසින් සේවකයන්ට ලබාදෙන රක්ෂණ ආවරණ
 5. රජයේ දේපොළ ආදායම.
31. රටක සම්පත් උපයෝජනය වඩාත් නිවැරදිව දැක්වෙන්නේ,
1. වැටුප් + පොලී + බදුකුලී + ලාභ
 2. පරිභෝජනය + ඉතුරුම් + බදු + අපනයන
 3. පරිභෝජනය + ඉතුරුම් + බදු + ආනයන
 4. කුටුම්භ පරිභෝජනය + රාජ්‍ය පරිභෝජනය + ආයෝජනය + ආනයන
 5. කුටුම්භ පරිභෝජනය + රාජ්‍ය පරිභෝජනය + ආයෝජනය + අපනයන
32. ආදායම් මට්ටම රු. 70,000 සිට 80,000 දක්වා වැඩිවන විට පරිභෝජන වියදම රු. 65000 සිට රු. 73,000 දක්වා ඉහළ නගී නම් ආර්ථිකයේ ආන්තික ඉතුරුම් නැමියාව කොපමණද?
1. 0.8 කි.
 2. 0.91 කි.
 3. 1.25 කි
 4. 0.2 කි
 5. 0.25 කි

33. රාජ්‍ය අංශයක් නොමැති එක්තරා ආර්ථිකයට අදාළ සාර්ව ආර්ථික තොරතුරු කීපයක් පහත දැක්වේ.

කටුම්භ පරිභෝජන වියදම්	$150 + 0.6y$
දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	80
අපනයන	120
ආනයන	150

මෙම ආර්ථිකයේ සමතුලිත ජාතික ආදායම හා ස්වායත්ත වියදම්වල ඓක්‍යය පිළිවෙලින්,

1. රු. 1250 හා රු. 500
2. රු. 1250 හා රු. 200
3. රු. 500 හා රු. 200
4. රු. 2000 හා රු. 500
5. රු. 500 හා රු. 500

34. ආර්ථිකයක සමාහාර වියදම් වැඩිවීමට බලපාන ප්‍රධාන හේතුවක් විය හැක්කේ,

1. පරිභෝජන වියදම අඩුවීම
2. ආයෝජන වියදම අඩුවීම
3. අපනයන අඩුවීම
4. ආනයන අඩුවීම
5. ආණ්ඩුවේ මිලදී ගැනීම් අඩුවීම

35. එක්තරා ආර්ථිකයක ආදායම රු. 10,000 සිට රු. 15,000 දක්වා ඉහළ යාම නිසා රු. 6000 සිට රු. 7000 දක්වා ඉතුරුම් වැඩි වන්නේ නම් මෙම ආර්ථිකයේ ආයෝජන ගුණකය හා බදු වැඩිකළ විට ගුණකය කොපමණ වන්නේද?

	ආයෝජන ගුණකය	බදු ගුණකය
1.	5	-4
2.	4	-5
3.	2.5	-2.5
4.	1.25	0.25
5.	4	-4

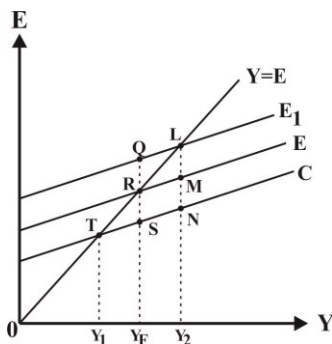
36. සමතුලිත නිමැවුම් මට්ටමක් පවතින ආර්ථිකයක,

	රු.මිලි
ආනයන	400
අපනයන	300
රාජ්‍ය මිලදී ගැනීම්	1200
බදු	1000
ඉතුරුම්	800

ක් වන විට මෙම ආර්ථිකයේ ආයෝජන වියදම කොපමණද?

1. රු.මි. 600 කි
2. රු.මි. 2200 කි
3. රු.මි. 800 කි
4. රු.මි. 1500 කි
5. රු.මි. 700 කි

37. සමස්ත ඉල්ලුම වෙනස්වීම අනුව සමතුලිත ජාතික ආදායමේ සිදුවන වෙනස්වීම පහත රූප සටහනින් විස්තර කෙරේ.

පූර්ණ සේවා නියුක්ති ආදායම් මට්ටම YF වන විට මෙම ආර්ථිකයේ උද්ධමන පරතරය වන්නේ,

1. LM
2. QS
3. QR
4. Y_2L
5. YFR

38. ව්‍යවහාර මුදල් වෙනත් මූල්‍ය වත්කම් වලින් වෙනස් වන්නේ,
 1. උද්ධමනය හමුවේ ද ව්‍යවහාර මුදලේ වටිනාකම නොවෙනස්ව පැවතීම නිසාය.
 2. රජය නිකුත් කරන නිසාය.
 3. නෛතික පිළිගැනීමක් පවතින නිසාය.
 4. පූර්ණ ද්‍රවශීලතාවය නිසාය.
 5. ගෙයාමේ පහසුව නිසාය.
39. මුදල් භාවිතය නිසා ණය ගැනීම සහ ණය ආපසු ගෙවීම පහසු වී ඇත. මුදල් විසින් ඉටුකරනු ලබන මෙම කාර්යය ඔබ හඳුන්වන්නේ,
 1. හුවමාරු මාධ්‍යයක් ලෙසයි. 2. වටිනාකමේ සන්නිධියක් ලෙසයි
 3. විලම්භිත ගෙවුම් මාධ්‍යයක් ලෙසයි 4. වටිනාකම පිළිබඳ මිණුමක් ලෙසයි.
 5. ගිණුම් ඒකකයක් ලෙසයි.
40. ද්‍රවශීලවත්කමක් යන්න වඩාත් හොඳින් නිර්වචනය වන්නේ,
 1. අතිරේක පිරිවැයක් රහිතව ගෙවීම් මාධ්‍යයක් බවට පත්කළ හැකි වත්කම්.
 2. ප්‍රමාදයකින් තොරව ගෙවීම් මාධ්‍යයක් බවට පත්කළ හැකි වත්කමකි.
 3. කාල සීමාවකින් හා අමතර පිරිවැයකින් තොරව හුවමාරු මාධ්‍යයක් බවට පෙරළාගත හැකි වත්කම්.
 4. හුවමාරු මාධ්‍යයක් ලෙස පිළිගැනෙන ව්‍යවහාර මුදල්
 5. අඩු ආවස්ථික පිරිවැයක් සහ මූල්‍යමය අලාභයකින් තොරව හුවමාරු මාධ්‍යයක් බවට පත්විය හැකි වත්කමකි.
41. පටු මුදල් සැපයුම පිළිබඳව නිවැරදි සූත්‍රය ඇතුළත් පිළිතුර වන්නේ,
 1. $M_1 = CP + DDP$ 2. $M_1 = CP + TSDP$ 3. $M_1 = DDP + TSDP$
 4. $M_1 = CP + DDP + TSDP$ 5. $M_1 = M_2 + CP$
42. ශ්‍රී ලංකාවේ මූල්‍ය වෙළඳපොළ තුළ ගනුදෙනු සිදුවන මූල්‍යය උපකරණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ. මෙයින් වාණිජ බැංකු භාවිතා කරන ණය උපකරණයක් නොවන්නේ කුමක්ද?
 1. තැන්පතු සහතික 2. වත්කම් පදනම් කරගත් සුරැකුම්පත් 3. වාණිජ පත්‍රිකා
 4. කල්බදු හෙවත් කුලී පිට ගැණුම් 5. ඒකභූ ණය
43. මෙයින් ප්‍රමාණාත්මක මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණයක් වන්නේ,
 1. ණය ශීර්ෂ පිළිබඳ උපරිම සීමා නියම කිරීම 2. යහ පෙළඹුම
 3. වරණාත්මක පොලී අනුපාතයන් නියම කිරීම 4. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතිකය
 5. බැංකු ණය පාලනය
44. වාණිජ බැංකු ශේෂ පත්‍රයේ ප්‍රාථමික සංචිත වත්කමක් නොවන්නේ මින් කවරක්ද?
 1. අතැති මුදල් 2. භාණ්ඩාගාර බිල්පත්
 3. මහ බැංකුවෙන් අයවිය යුතු ශේෂ 4. දේශීය බැංකු වලින් අයවිය යුතු ශේෂ
 5. එකතුවෙමින් පවත්නා මුදල් ශේෂ
45. වාණිජ බැංකුවේ පවතින හේෂ පත්‍රයක් පහත දැක්වේ.

වගකීම් රු. මිලියන	වත්කම් රු. මිලියන
තැන්පතු 20000	සංචිත 12000
	ණය 8000
මුළු වගකීම් 20000	මුළු වත්කම් 20000

ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 20% ක් නම් තැන්පතු සඳහා අවශ්‍යකරණ සංචිතය හා අධි සංචිතය පිළිවෙලින් දැක්වෙන පිළිතුරු වන්නේ,

	තැන්පතු සඳහා අවශ්‍යකරණ සංචිත (රු.මිලි.)	අධි සංචිතය (රු.මිලි.)
1.	5000	80000
2.	4000	4000
3.	12000	2000
4.	8000	4000
5.	4000	8000

46. ප්‍රමාණාත්මකව නොසැපයෙන විටකදී වෙළඳපොළ සැපයුමේ හිඟය පියවීමේහිලා රජය හිඟ සම්පත් බෙදාහැරීමට සිදුවන හාණ්ඩ වර්ගය කුමක්ද?

1. පොදු හාණ්ඩ
2. පෞද්ගලික හාණ්ඩ
3. පොදු සම්පත්
4. ශුභ සාධන හාණ්ඩ
5. අවගුණ හාණ්ඩ

47. මහ බැංකුව විවලය සංචිත අනුපාතය ඉහළ දැමූ විට,

	වාණිජ බැංකු සංචිත	මුදල් සැපයුම	පොලී අනුපාතය
1.	වැඩිවේ	වැඩිවේ	වැඩිවේ
2.	වැඩිවේ	අඩුවේ	වැඩිවේ
3.	අඩුවේ	අඩුවේ	වැඩිවේ
4.	අඩුවේ	අඩුවේ	වැඩිවේ
5.	වැඩිවේ	අඩුවේ	අඩුවේ

48. පරිභෝජනයේ ධන බාහිරතා පවතී නම්,

1. පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභ = සමාජ ප්‍රතිලාභ
2. පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභ > සමාජ ප්‍රතිලාභ
3. පෞද්ගලික පිරිවැය < සමාජ පිරිවැය
4. පෞද්ගලික ප්‍රතිලාභ < සමාජ ප්‍රතිලාභ
5. පෞද්ගලික පිරිවැය > සමාජ පිරිවැය

49. වෙළඳපොළ ක්‍රමය තුළින් වඩාත් කාර්යක්ෂමව බෙදා හැරිය හැකි හාණ්ඩ වර්ගය කුමක්ද?

1. පොදු හාණ්ඩ
2. සුභ සාධන හාණ්ඩ
3. අවගුණ හාණ්ඩ
4. පෞද්ගලික හාණ්ඩ
5. අර්ධ පොදු හාණ්ඩ

50. පෞද්ගලික අංශය පොදු හාණ්ඩ සැපයීමට මැලිකමක් දැක්වීමට හේතුව වන්නේ,

1. අතිරේක පරිභෝජනය ආන්තික පිරිවැය ශුන්‍ය වීම
2. මිලක් අයකර ලාබ ඉපැයිය නොහැකි වීම.
3. පරිභෝජනයේ ධන බාහිරතා පැවතීම
4. මිලක් අයකළ හැකි වුවද පහළ මිලකට සැපයීමට සිදුවීම.
5. ධාරිතාව ප්‍රමාණවත් නොවීම.

Provincial Department of Education - NWP

පළමු වාර පරීක්ෂණය - 13 ශ්‍රේණිය - 2019

First Term Test - Grade 13 - 2019

විභාග අංකය

ආර්ථික විද්‍යාව II

කාලය පැය තුනයි

❖ “අ” උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක්ද “ආ” උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක්ද තෝරාගෙන ප්‍රශ්න පහකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.

අ උප කොටස

- 01). i. මිනිස් වුවමනා සපුරා ගැනීමට යොදා ගන්නා භාණ්ඩ උදාහරණ සහිතව වර්ගකර දක්වන්න. (ලකුණු 4)
 - ii. වේගවත් ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්කරගත් ආර්ථිකයකට හිඟකම පිළිබඳ ප්‍රශ්නයට මුහුණ දීමට සිදුනොවේ. මෙම ප්‍රකාශය සමඟ ඔබ එකඟ වන්නේද? ඔබේ පිළිතුරට හේතු පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
 - iii. ප්‍රාග්ධනයේ විශේෂ ලක්ෂණ සඳහන් කරන්න. රටක ප්‍රාග්ධන සම්පාදනයේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර කවරේද? (ලකුණු 4)
 - iv. හිඟකම පිළිබඳ ගැටලුවට මුහුණ දෙමින් ආර්ථිකය මෙහෙය වීමේදී වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධතියක දැකිය හැකි ප්‍රධාන ලක්ෂණ පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
 - v. සම්පත් කාර්යක්ෂමව උපයෝජනය කරන ආර්ථිකයක් විසින් සපුරාගෙන ඇති කොන්දේසි විස්තර කරන්න. (ලකුණු 4)
-
- 02). i. කිසියම් භාණ්ඩයක් සඳහා වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් ලේඛනයක් පහත දැක්වේ.

මිල	ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක	සැපයුම් ප්‍රමාණය ඒකක
20	400	0
80	100	300

 - (අ) වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර ඇද සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය නිර්ණය කරන්න. (ලකුණු 4)
 - (ආ) සමතුලිත ප්‍රමාණය මිලදී ගැනීම සඳහා පාරිභෝගිකයින් විසින් ගෙවීමට කැමති මුළු මුදල් ප්‍රමාණය කොපමණවේද? (ලකුණු 2)
 - (ඇ) සමතුලිත ප්‍රමාණය අලෙවියෙන් නිෂ්පාදකයින් ලබන අතිරික්තය සොයන්න. (ලකුණු 3)
 - ii. සැපයුම් ප්‍රසාරණය හා සැපයුමේ වැඩිවීම යන සංකල්ප අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
 - iii. සාමාන්‍ය භාණ්ඩයක ඉහළ මිල ගණන්වලදී වඩා පහළ මිල ගණන් වල දී ඉල්ලුම් මිල නම්‍යතා අගය අඩු වන්නේ ඇයි දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
 - iv. “වෙළඳපොළ සමීක්ෂණයකදී ලබාගත් තොරතුරුවලට අනුව “ස්මාට්” ජංගම දුරකථන සඳහා ඇති ඉල්ලුම වැඩිවී ඇති නමුත් ඒවායේ වෙළඳපොළ මිල ගණන් පහළ යමින් පවතී”. මෙම තත්ත්වය සුදුසු රූපසටහනක් ආශ්‍රයෙන් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 3)

- 03). i. එක්තරා වෙළඳපලක අලෙවිවන භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු කීපයක් පහත දැක්වේ.

මිල	සැපයුම් ප්‍රමාණය
2	8
4	16

මෙම භාණ්ඩය මත ඒකකයක් සඳහා රු. 2.00 ක් වන සේ නිෂ්පාදන සහනාධාරයක් සැපයීමට රජය තීරණය කරයි නම් සහනාධාරය සැපයීමට පෙර සැපයුම් සමීකරණය හා පසු සැපයුම් සමීකරණ ගොඩනගන්න.

(ලකුණු 4)

- ii. සාපේක්ෂ වශයෙන් අනමා සැපයුමක් පවතින විට ඒකක බද්දක ප්‍රමාණය නිෂ්පාදකයා හා පාරිභෝගිකයා අතර බෙදී යන ආකාරය උචිත රූප සටහනක් යොදාගෙන පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

- iii. තරගකාරී භාණ්ඩ වෙළඳපලක භාණ්ඩයකට අදාළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර පහත සමීකරණවලින් නිරූපනය කරයි.

$$Q_d = 60 - 2P$$

$$Q_s = -20 + 3P$$

- (අ) සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය සොයන්න. (ලකුණු 2)

- (ආ) මෙම භාණ්ඩයට ඒකකයක් සඳහා රු. 20.00 ක අවම මිලක් රජය නියම කරන්නේ නම්, අධි සැපයුම ගණනය කරන්න. (ලකුණු 3)

- (ඇ) මෙම භාණ්ඩය රු. 12.00 ක් වූ මිල උපරිමයක් නියම කරයි නම් වෙළඳපලේ භාණ්ඩ හිඟය සොයන්න. (ලකුණු 3)

- iv. උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තියක් තුළ භාණ්ඩ හිඟය වලක්වාලන සලාකනය සඳහා යෙදා ගැනෙන මිල නොවන මාධ්‍යයන් නම් කරන්න. (ලකුණු 4)

- 04). i. පූර්ණ තරගකාරී වෙළඳපලක හා ඒකාධිකාරී වෙළඳපලක ලක්ෂණ සංසන්දනය කරන්න. (ලකුණු 4)

- ii. මිල සකසන්නා හා මිල ගනුවා යන සංකල්පවලින් කවරක් අදහස් වන්නේද? පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

- iii. ආන්තික පිරිවැය හා සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය අතර සම්බන්ධතාව පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

- iv. මුළු අයහාරය හා මුළු පිරිවැය ප්‍රවේශය අනුව පූර්ණ තරගකාරී ආයතනයක් ලාභ උපරිම කරන ආකාරය සුදුසු රූප සටහනක් යොදාගෙන පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

- v. දිගුකාලීන සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය වක්‍රය පැතලි ඉංග්‍රීසි U අකුරක හැඩය ගන්නේ ඇයි? (ලකුණු 4)

- 05). i. පහත දී ඇති ආර්ථික කටයුතු දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී ජාතික ගිණුම් සඳහා ඇතුළත් කරන්නේ දැයි දක්වා ඊට හේතු පැහැදිලි කරන්න.

- (අ) පුද්ගලයකු විසින් රු. ලක්ෂ 20 කට මිලදී ගත් ඉඩමෙහි වටිනාකම අදාළ වර්ෂය තුළ ලක්ෂ 3 කින් වැඩිවීම. (ලකුණු 2)

- (ආ) මෝටර් රථ වෙළඳාමේ නියුතු පුද්ගලයෙක් පාවිච්චි කරන ලද මෝටර් රථයක් අලෙවි කොට රු. ලක්ෂයක කොමිස් මුදලක් ලබා ගැනීම (ලකුණු 3)

- (ඇ) අඩු මිලකට මිලදී ගත් සමාගම් කොටස් වැඩි මිලකට විකිණීමෙන් පුද්ගලයකු ලබාගත් ලාභය (ලකුණු 4)

- ii. කිසියම් ආර්ථිකයක ජාතික ආදායම් ගිණුම් පිළිබඳ දත්ත කීපයක් පහත පරිදි වේ. (රු. මිලියන වලින්)

දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	15000
පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම්	25000
ශුද්ධ අපනයන	-5000
දළ දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	12000
රාජ්‍ය අංශයේ පරිභෝජන වියදම්	10000
තොග වෙනස්වීම	2000
ආනයන	14000
විදේශ ප්‍රාථමික ආදායම් ලැබීම්	7000
විදේශ ප්‍රාථමික ආදායම් ගෙවීම්	10000
වටිනාකම වෙනස්වීම	1000
ද්විතියික ආදායම් ශේෂය	6000

මේවා ගණනය කරන්න.

(අ) දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය

(ආ) දළ ජාතික ආදායම

(ඇ) වැය කළ හැකි දළ ජාතික ආදායම

(ඉ) ජාතික ඉතුරුම්

(ල.2 බැගින් 8යි)

iii. පෙළඹුණු පරිභෝජනය හා ස්වායත්ත පරිභෝජනය අතර වෙනස සාකච්ඡා කරන්න.

(ලකුණු 4)

iv. (අ) සරල ආර්ථික සමතුලිතය ප්‍රස්තාර සටහනක් ආශ්‍රයෙන් පෙන්වා දෙන්න.

($Y = E$ ක්‍රමයටත් $W = J$ ක්‍රමයටත් අවශ්‍ය වේ.)

(ලකුණු 3)

(ආ) විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිත සම්මත සංකේත භාවිතයෙන් සමීකරණයක් මගින් දක්වන්න.(ලකුණු 1)

ආ උප කොටස

(මෙම කොටසෙන්ද අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න)

06). i. මූලික මිල නිෂ්පාදකයාගේ මිල ගැණුම්කරුවන්ගේ මිල හඳුන්වන්න.

(ලකුණු 6)

ii. කිසියම් රටක ජාතික ගිණුම් දත්ත සැකසීමේ ප්‍රයෝජන කවරේදැයි පැහැදිලි කරන්න.

(ලකුණු 4)

iii. නිමැවුමේ දළ වටිනාකම සහ එකතු කළ අගය අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.

(ලකුණු 2)

iv. පහත දැක්වෙන්නේ සාර්ව ආර්ථික දත්ත කීපයකි.

ස්වාධීන පරිභෝජන වියදම	700
ආයෝජන වියදම් (I)	1000
රාජ්‍ය මිලදී ගැනීම (G)	800
අපනයන (X)	300
ආනයන (M)	450
ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව	0.75

(අ) මෙම ආර්ථිකයේ ඉතුරුම් ශ්‍රිතය ගොඩනගන්න.

(ලකුණු 2)

(ආ) සමතුලිත ජාතික ආදායම ගණනය කරන්න.

(ලකුණු 2)

(ඇ) ආර්ථිකයේ ආයෝජන මට්ටම රු.මි. 200 කින් වැඩි වන්නේ නම් සමතුලිත ජාතික ආදායම කොපමණ වේදැයි පෙන්වා දෙන්න.

(ලකුණු 2)

(උ) නව සමතුලිත ආදායම් ප්‍රමාණයේදී සාමාන්‍ය පරිභෝජන නැමියාව ගණනය කරන්න.

(ලකුණු 2)

07). i. මුදල් යනු කුමක්දැයි දක්වා හොඳ මුදලක දැකිය හැකි ලක්ෂණ 03 ක් ලියන්න.

(ලකුණු 5)

ii. මුදලේ ප්‍රධාන කාර්යයන් නම් කරන්න.

(ලකුණු 4)

iii. ආසන්න මුදල් හා මුදල් ආදේශක හඳුන්වා උදාහරණ 01 බැගින් දෙන්න.

(ලකුණු 6)

iv. ගණුදෙනු වේනනාවෙන් මුදලට කරන ඉල්ලුමක් ආදායමක් අතර අනුලෝම සම්බන්ධතාවක් පවතී. ප්‍රස්තාර සටහනක් මගින් පැහැදිලි කරන්න.

(ලකුණු 3)

v. පටු මුදල් සැපයුම සමන්විත වන සංරචක ලියා දක්වන්න.

(ලකුණු 2)

08). i. ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය මිල මට්ටමේ වෙනස්කම් මැනීම සඳහා වර්තමානයේ වැදගත්වන මිල දර්ශක මොනවාද?

(ලකුණු 4)

ii. ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් වෙළඳපල අර්ථ දක්වා එහි සමන්විත උප වෙළඳපලවල් 02 ක් ලියන්න.

(ලකුණු 4)

iii. පොදු මිල මට්ටම ආශ්‍රිතව පහත සංකල්ප හඳුන්වන්න.

(අ) උද්ධමනය (ආ) අවධමනය (ඇ) නිරුද්ධමනය

(ලකුණු 3)

iv. එක්තරා ආර්ථිකයක් තනි වාණිජ බැංකුවකින් සමන්විත වේ. පුද්ගලයකු එකී බැංකුවේ රු. 100,000/- තැන්පත්කළ බවත් ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 20% බවත් සිතන්න.

(අ) මෙම බැංකුවේ අවශ්‍ය සංචිතය කොපමණද? (ලකුණු 1)

(ආ) අතිරික්ත සංචිතය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 1)

(ඇ) තැන්පතු ගුණකයේ අගය සොයන්න (ලකුණු 1)

(උ) බැංකුවට සැපයිය හැකි උපරිම ණය ප්‍රමාණය කොපමණද? (ලකුණු 1)

(ඌ) උපරිම ණය සැපයූ පසු බැංකුවේ ශේෂපත්‍රය පෙන්වුම් කරන්න. (ලකුණු 3)

v. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ ප්‍රධාන කොටස් 2 කි. ඒ මොනවාද? (ලකුණු 2)

09). i. වෙළඳපොළ අසමත් වීම යනු කුමක්දැයි දක්වා වෙළඳපොළ අසමත් වීම කෙරෙහි බලපාන හේතු 3 ක් ලියන්න. (ලකුණු 5)

ii. නිෂ්පාදනයේ හා පරිභෝජනයේ ධන භාහිරතා යන්න නිර්වචනයකොට උදාහරණ එක බැගින් දෙන්න. (ලකුණු 4)

iii. ආණ්ඩුවේ අසමත්වීම යනු කුමක්දැයි දක්වා ආණ්ඩුවේ අසමත්වීම් කෙරෙහි බලපා ඇති හේතු 03 ක් දක්වන්න. (ලකුණු 5)

iv. බදු අයකිරීමේ අනුපාතිකය ව්‍යුහය අනුව ආකාර 3 කට බදු වර්ග කළ හැකිය. ඒ මොනවාද? (ලකුණු 3)

v. කුටුම්භ අංශයට ලබාදෙන කුටුම්භ සහනාධාර සඳහා නිදසුන් 3 ක් සපයන්න. (ලකුණු 3)

10). i. පොදු භාණ්ඩ හා අර්ධ පොදු භාණ්ඩ නිදසුන් සහිතව පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

ii. ආදායම් බෙදී යාමේ විෂමතාව යනුවෙන් කුමක් අදහස් වේදැයි පැහැදිලි කර ආදායම් බෙදී යාමේ විෂමතා ඇතිවීමට බලපාන හේතු සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 4)

iii. රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යනුවෙන් කවරක් අදහස් වේද? රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ උපකරණ මොනවාද? (ලකුණු 4)

iv. මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය යන්න පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

v. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය සාර්ව ආර්ථිකය මත පතුරුවා හැරෙන ප්‍රධාන මාර්ග කවරේද? (ලකුණු 4)

පිළිතුරු පත්‍රය

1) 3	11) 5	21) 4	31) 5	41) 1
2) 5	12) 2	22) 3	32) 4	42) 3
3) 2	13) 2	23) 2	33) 5	43) 4
4) 4	14) 1	24) 5	34) 4	44) 2
5) 3	15) 2	25) 2	35) 1	45) 5
6) 4	16) 4	26) 2	36) 5	46) 4
7) 3	17) 2	27) 1	37) 3	47) 3
8) 3	18) 4	28) 2	38) 4	48) 4
9) 1	19) 3	29) 4	39) 3	49) 4
10) 4	20) 5	30) 2	40) 3	50) 2

අ උප කොටස

V. සපුරාගෙන ඇති කොන්දේසි දෙකකි

1. නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව 2. සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව (ල.1)

- නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව යනු අවම නිෂ්පාදන පිරිවැයක් යටතේ අදාළ භාණ්ඩ හා සේවා සංයෝජනය නිපදවීමයි. (එවිට තවත් භාණ්ඩයක නිෂ්පාදන වැඩි කළ හැක්කේ අනෙක් භාණ්ඩයේ නිෂ්පාදනයෙන් මුදාගත් සම්පත් භාවිතයෙනි.) (ල.1)
- නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව අත්කර ගත් ආර්ථිකයේ පූර්ණ සේවා නියුක්තිය හා පූර්ණ නිෂ්පාදනය දැක ගත හැකිවේ. (ල.1)
- සමාජයට වඩාත් අවශ්‍ය කරන භාණ්ඩ හා සේවා නිපදවීම සඳහා සම්පත් උපයෝජනය කිරීම සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමේ කාර්යක්ෂමතාව වන අතර, එහිදී ආර්ථිකයේ සෑම භාණ්ඩයකටම ආන්තික පිරිවැය එහි ආන්තික ප්‍රතිලාභයට සමාන වේ. එනම් $MC = MB$ වේ. (ල.1)

(ලකුණු 4)

02). i. කිසියම් භාණ්ඩයක් සෙදහා වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් ලේඛනයක් පහත දැක්වේ.

මිල	ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක	සැපයුම් ප්‍රමාණය ඒකක
20	400	0
80	100	300

(අ) වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර ඇඳ සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය නිර්ණය කරන්න. (ලකුණු 4)

(ආ) සමතුලිත ප්‍රමාණය මිලදී ගැනීම සඳහා පාරිභෝගිකයින් විසින් ගෙවීමට කැමති මුළු මුදල් ප්‍රමාණය කොපමණවේද? (ලකුණු 2)

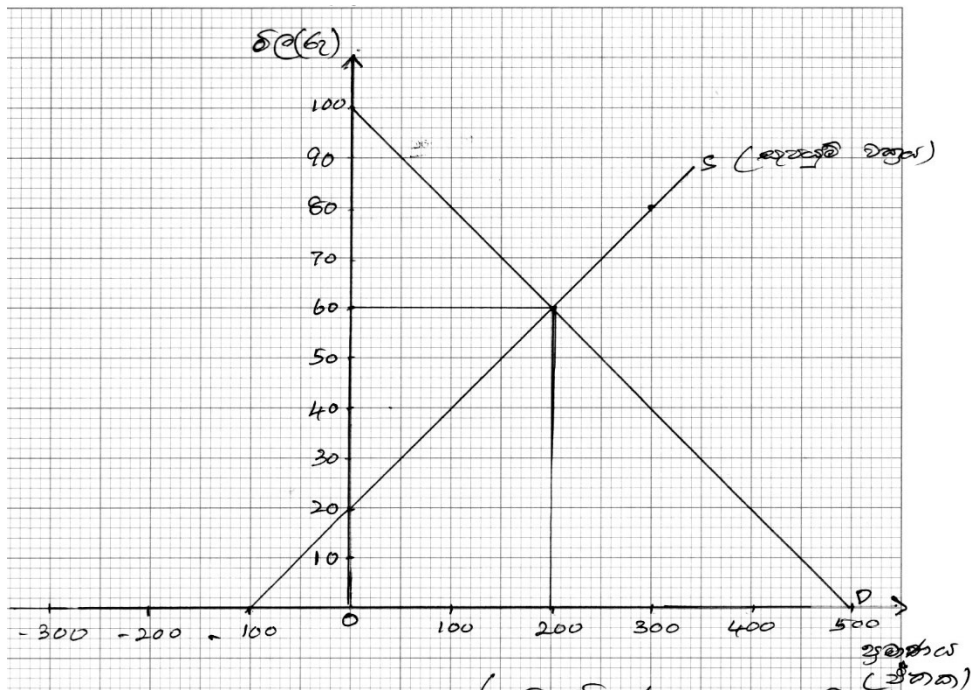
(ඇ) සමතුලිත ප්‍රමාණය අලෙවියෙන් නිෂ්පාදකයින් ලබන අතිරේක සොයන්න. (ලකුණු 4)

ii. සැපයුම් ප්‍රසාරණය හා සැපයුමේ වැඩිවීම යන සංකල්ප අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

iii. "වෙළඳපොළ සමීක්ෂණයකදී ලබාගත් තොරතුරුවලට අනුව "ස්මාර්ට්" ජංගම දුරකථන සඳහා ඇති ඉල්ලුම වැඩිවී ඇති නමුත් ඒවායේ වෙළඳපොළ මිල ගණන් පහළ යමින් පවතී". මෙම තත්ත්වය සුදුසු රූපසටහනක් ආශ්‍රයෙන් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 3)

iv. කිසියම් භාණ්ඩයක මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව, ඉහළ මිල පරාසයන්වල දී නම්‍ය වීමටත් පහළ මිල පරාසයන්වල දී අනම්‍ය වීමටත් හේතු පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 3)

02). i. (අ)

(නිවැරදි රූප සටහනට ල.2) සමතුලිත මිල රු. 60/- (ල.1) , සමතුලිත ප්‍රමාණය ඒකක 200 (ල.1)

(ආ) පාරිභෝගික පැහැදීම = සමතුලිත මිල x සමතුලිත ප්‍රමාණය
 $= 60 \times 200 = 1200$

පාරිභෝගික අතිරේකය = $\frac{1}{2} \times 200 \times (100 - 60) = 4000$

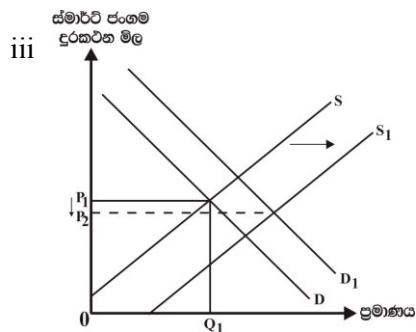
පාරිභෝගිකයන් විසින් ගෙවීමට කැමති මුළු මුදල් ප්‍රමාණය = $1200 + 4000 = \underline{\underline{රු. 16000}}$ (ල.2)

(අ) සැපයුම් සමීකරණය $= Qs = a + bp$
 $= -100 + 5P$ (ල.1)

අවම සැපයුම් මිල $= 0 = -100 + 5P$
 $\frac{100}{5} = P \quad 20 = P$ (ල.1)

නිෂ්පාදක අතිරික්තය $= \frac{1}{2} x$ සමතුලිත ප්‍රමාණ x (සමතුලිත මිල අවම සැපයුම් මිල)
 $= \frac{1}{2} x 200 x (60 - 20) = රු. 4000/-$ (ල. 2)

- ii. - සැපයුම් ප්‍රසාරණය යනු සැපයුම තීරණය වීම කෙරෙහි බලපාන අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව තිබියදී සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල වැඩි වීම හේතුකරගෙන සපයනු ලබන ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වැඩිවීමයි.
 - එවිට සැපයුම් වක්‍රය මත පිහිටි ලක්ෂ්‍යය ඉහළට ගමන්කරයි. (ල.2)
 - සැපයුම වැඩිවීම යනු සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල ස්ථාවරව තිබිය දී සැපයුමට බලපාන අන් සාධක වෙනස්වීම හේතුකරගෙන සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන්වීමයි.
 - මෙහිදී සැපයුම් රේඛාව සම්පූර්ණයෙන්ම දකුණට ගමන් කරයි. (ල.2)
 (රූප සටහන් භාවිතයෙන් පිළිතුරු සපයා ඇත්නම් ලකුණු ලබාදිය හැකිය.) (ලකුණු 2) (ලකුණු 4)

(නිවැරදි රූප සටහනට ල. 2)

මේ සඳහා හේතු වී ඇත්තේ ඉල්ලුම වැඩිවන වේගයට වඩා වැඩි වේගයකින් සැපයුමේ හටගන්නා වැඩිවීමයි. ඒ හේතු කරගෙන ඉල්ලුම වැඩි වුවද ජංගම දුරකථන මිල P_1 සිට P_2 දක්වා අඩු වී ඇත. (පැහැදිලි කිරීමට ල. 1)

- iv. - ඉල්ලුම නම්‍යතාව ගණනය කරන සූත්‍රය $\frac{\Delta Qd}{Qd} \times \frac{P}{P}$ වේ.
 - මෙම සූත්‍රයේ වම්පස පදය මගින් ඉල්ලුම් සමීකරණයේ බැවුම පෙන්නුම් කරයි. භාණ්ඩයක මිල වෙනස් වුවද ඉල්ලුම් සමීකරණයේ බැවුම සෑම මිලකදීම ස්ථාවර අගයක් ගනී. එබැවින් භාණ්ඩයක මිල වෙනස් වන විට නම්‍යතා සූත්‍රයේ අගය වෙනස් වන්නේ නම්‍යතා සූත්‍රයේ දෙවන පදයේ අගය වෙනස් වන බැවිනි. (ල.1)
 - මේ අනුව භාණ්ඩයක ඉහළ මිල පරාසයකදී P හෙවත් මිල ඉහළ අගයක් ගන්නා බැවින් නම්‍යතා සංගුණකය ඉහළ අගයක් ගනී. එබැවින් ඉහළ මිල ගණන් වලදී නම්‍ය බව වැඩිවේ. (ල.1)
 - භාණ්ඩයක පහළ මිල පරාසයන්හිදී P හෙවත් මිල පහළ අගයක් ගන්නා බැවින් $\frac{P}{Qd}$ අනුපාතය අඩු වන බැවින් නම්‍යතා සංගුණකය පහළ අගයක් ගනී. එනම් මිල පහළ යන විට අනම්‍යතාව වැඩි වේ. (ල.1) (ලකුණු 3)

03). i. එක්තරා වෙළඳපලක අලෙවිවන භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු කීපයක් පහත දැක්වේ.

මිල	සැපයුම් ප්‍රමාණය
2	8
4	16

මෙම භාණ්ඩය මත ඒකකයක් සඳහා රු. 2.00 ක් වන සේ නිෂ්පාදන සහනාධාරයක් සැපයීමට පෙර සැපයුම් සමීකරණය හා පසු සැපයුම් සමීකරණ ගොඩනගන්න. (ලකුණු 4)

ii. සාපේක්ෂ වශයෙන් අනම්‍ය සැපයුමක් පවතින විට ඒකක බද්දක ප්‍රමාණය නිෂ්පාදකයා හා පාරිභෝගිකයා අතර බෙදී යන ආකාරය උචිත රූප සටහනක් යොදාගෙන පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

iii. තරගකාරී භාණ්ඩ වෙළඳපලක භාණ්ඩයකට අදාළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර පහත සමීකරණවලින් නිරූපනය කරයි.

$Qd = 60 - 2P$ $Qs = -20 + 3P$

(අ) සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය සොයන්න. (ලකුණු 2)

(ආ) මෙම භාණ්ඩයට ඒකකයක් සඳහා රු. 20.00 ක අවම මිලක් රජය නියම කරන්නේ නම්, අධි සැපයුම ගණනය කරන්න (ල3)

(ඇ) මෙම භාණ්ඩය රු. 12.00 ක් වූ මිල උපරිමයක් නියම කරයි නම් වෙළඳපලේ භාණ්ඩ හිඟය සොයන්න. (ලකුණු 3)

iv. උපරිම මිල ප්‍රතිපත්තියක් තුළ භාණ්ඩ හිඟය වලක්වාලන සලාකනය සඳහා යෙදා ගැනෙන මිල නොවන මාධ්‍යයන් නම් කරන්න (ල 4)

03). i. සහනාධාරයට පෙර සැපයුම් සමීකරණය

$$Q_s = a + bp$$

$$b = \frac{\Delta Q}{\Delta P} = \frac{8}{2} = 4$$

$$Q_s = a + 4P$$

$$8 = a + 4 \times 2$$

$$8 = a + 8$$

$$8 - 8 = a$$

$$a = 0$$

$$Q_s = 4P \text{ (ලකුණු 2)}$$

සහනාධාරයට පසු සැපයුම් සමීකරණය

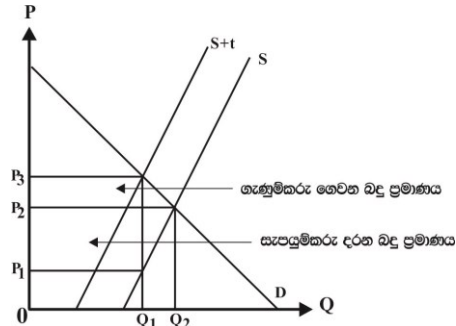
$$Q_s = 4P$$

$$Q_{sTr} = 4(P + 2)$$

$$Q_{sTr} = 4P + 8$$

$$\underline{Q_{sTr} = 8 + 4P} \text{ (ල. 2)}$$

ii. සාපේක්ෂ වශයෙන් අනමා සැපයුම් පවතින විට ඒකක බද්දක බදු බර බෙදී යන ආකාරය පහත පරිදි දැක්විය හැකිය.

- සාපේක්ෂ වශයෙන් අනමා සැපයුම් තත්ත්වයකදී බද්දෙන් වැඩිපුර ප්‍රමාණයක් ගෙවනු ලබන්නේ සැපයුම්කරුය. ගැනුම්කරුට ගෙවන්නට වන්නේ සාපේක්ෂ වශයෙන් අඩු ප්‍රමාණයකි.

- P_1 සිට P_3 අතර ප්‍රමාණයෙන් දැක්වෙන්නේ අදාළ බදු ප්‍රමාණයයි. (පැහැදිලි කිරීමට ල. 2)

(ප්‍රස්තාරයට ල. 2)

(ලකුණු 4)

iii. (අ) $Q_d = 60 - 2P$

$$Q_d = Q_s$$

$$60 - 2P = -20 + 3P$$

$$60 + 20 = 3P + 2P$$

$$80 = 5P$$

$$\frac{80}{5} = P$$

$$P = 16$$

සමතුලිත මිල (ල. 1)

(ආ) රු. 20 දී අධි ඉල්ලුම

$$Q_d = 60 - 2 \times 20$$

$$= 60 - 40$$

$$Q_d = 20 \text{ (ල. 1)}$$

අධි සැපයුම = සැපයුම් ප්‍රමාණය - ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය

$$= 40 - 20 \text{ අධි සැපයුම} = 20 \text{ (ල. 1)}$$

(ලකුණු 2)

$$Q_s = -20 + 3P$$

$$Q_d = 60 - 2P$$

$$Q_d = 60 - 2 \times 16$$

$$Q_d = 60 - 32$$

$$Q_d = 28 \text{ සමතුලිත ප්‍රමාණය (ල. 1)}$$

$$Q_s = -20 + 3 \times 20$$

$$= -20 + 60$$

$$Q_s = 40 \text{ (ල. 1)}$$

(ල. 3)

(ආ) රු. 12.00 මිලට සපයන ප්‍රමාණය

$$Q_s = -20 + 3 \times 12$$

$$= -20 + 36$$

$$\underline{Q_s = 16} \text{ (ල. 1)}$$

රු. 12 බැගින් ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය

$$Q_d = 60 - 2P$$

$$Q_d = 60 - 2 \times 12$$

$$= 60 - 24 \quad \underline{Q_d = 36} \text{ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය}$$

හාණ්ඩ හිඟය = ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය - සැපයුම් ප්‍රමාණය

$$= 36 - 16$$

$$= 20 \text{ (ල. 2)}$$

(ල. 3)

iv. - පෝලිම් ක්‍රමය - සලාකපත් යෙදා ගැනීම - අල්ලස් මගින් සලාක කිරීම

- වෙනත් හාණ්ඩ සමඟ සම්බන්ධ කොට බෙදා හැරීම - කළකඩ බිහිවීම (කරුණු 4 ට ල. 4)

04). i. පූර්ණ තරගකාරී වෙළඳපලක හා ඒකාධිකාරී වෙළඳපලක ලක්ෂණ සංසන්දනය කරන්න. (ලකුණු 4)

ii. මිල සකසන්නා හා මිල ගනුවා යන සංකල්පවලින් කවරක් අදහස් වන්නේද? පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

iii. ආන්තික පිරිවැය හා සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය අතර සම්බන්ධතාව පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

iv. මුළු අයභාරය හා මුළු පිරිවැය ප්‍රවේශය අනුව පූර්ණ තරගකාරී ආයතනයක් ලාභ උපරිම කරන ආකාරය සුදුසු රූප සටහනක් යොදාගෙන පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)

v. දිගුකාලීන සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය චක්‍රය පැහැදිලි ඉංග්‍රීසි U අකුරක හැඩය ගන්නේ ඇයි? (ලකුණු 4)

04). i.

පූර්ණ තරගය	ඒකාධිකාරය
1. නිෂ්පාදිතය සමජාතීය වීම	1. නිෂ්පාදිතය සුවිශේෂ වුවකි
2. ආයතන විශාල සංඛ්‍යාවක් ඇත	2. එක් ආයතනයක් පමණක් තිබේ
3. වෙළඳපොළට ප්‍රවේශවීම බාධා රහිත වීම	3. වෙළඳපොළට ප්‍රවේශවීම බාධා සහිත වීම
4. ආයතන මුහුණ දෙන ඉල්ලුම් වක්‍රය තිරස් අක්ෂයට සමාන්තර වීම	4. ඉල්ලුම් වක්‍රය පහළට බැවුම් වීම

(මිනැම සෑදෙන කරුණු 4 ට ල. 4)

ii. මිල සකසන්නා

- වෙළඳපල විසින් තීරණය කරනු ලබන මිල අකර්මණ්‍යව බාර ගන්නවා වෙනුවට භාණ්ඩයේ මිල තීරණය කිරීම සඳහා කිසියම් වෙළඳපොළ බලයක් ඇති නිෂ්පාදන ආයතනයක් මිල සකසන්නෙකු ලෙස සැලකේ.
- ඒකාධිකාරී වෙළඳපොළවල හෝ අපූර්ණ තරග වෙළඳපලවල මෙම ලක්ෂණය දැකිය හැකිය.
- වෙළඳපල තීරණය වී ඇති මිල එලෙසම භාරගන්නවා වෙනුවට මිල නියම කිරීමේ බලයක් ඇත.
- මිල සකසන්නෙකු මුහුණ දෙන ඉල්ලුම් වක්‍රය වමේ සිට දකුණට පහළ බසී. (කරුණු 2 ට ල.2)

මිල ගනුවා

- වෙළඳපල තීරණය වී ඇති මිල කෙරෙහි කිසිදු බලපෑමක් කළ නොහැකි පවතින මිලට තමන් කැමති ප්‍රමාණයක් අලෙවි කරගත හැකි නිෂ්පාදන ආයතනයක් මිල ගනුවකු ලෙස සැලකේ.
- වෙළඳපල තීරණය වී ඇති මිල භාර ගැනීමට සිදුවේ.
- වෙළඳපල තීරණය වී ඇති මිල කිසිදු ආකාරයකින් එක් ආයතනයකට වෙනස් කළ නොහැක.
- විකුණුම්කරුවන් රාශියක් සිටින නිසා වෙළඳපොළ මිලට එක් ආයතනයකට කිසිදු බලපෑමක් කළ නොහැක.
- මෙබදු නිෂ්පාදන ආයතන මුහුණ දෙන ඉල්ලුම් වක්‍රය පූර්ණ නම්‍ය වේ.
- පූර්ණ තරගයේ මෙවැනි අවස්ථා දැකිය හැකිය. (කරුණු 2 ට ල. 2)

- iii.
- නිමැවුම අතිරේක ඒකකයකින් වැඩි කරන විට මුළු පිරිවැයට අලුතින් එකතුවන ප්‍රමාණය ආන්තික පිරිවැය ලෙස හැඳින්වේ. සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය යනු සාමාන්‍ය විචල්‍ය පිරිවැය හා සාමාන්‍ය ස්ථාවර පිරිවැය යන පිරිවැය සංරචක දෙකෙහි එකතුවයි. (ල.1)

- ආන්තික පිරිවැය ගණනය කරනු ලබන්නේ මුළු පිරිවැයෙහි වෙනස නිමැවුමේ වෙනසින් බෙදීමෙනි.

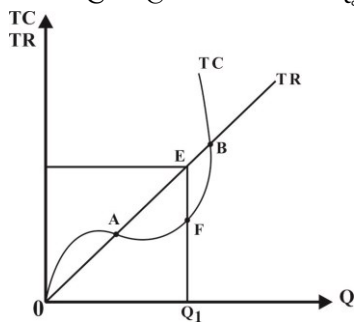
$$MC = \frac{\Delta TC}{\Delta Q}$$

- සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය ගණනය කරනු ලබන්නේ මුළු පිරිවැයෙහි නිමැවුම් ඒකකවලින් බෙදීමෙනි.

$$ATC = \frac{TC}{Q} \quad (\text{ල.1})$$

- ආන්තික පිරිවැය ගමන් කරන්නේ සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැයෙහි අවම ලක්ෂ්‍ය හරහාය. (ල.1)
- ආන්තික පිරිවැය සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැයට වඩා අඩු අගයක් ගන්නා විට සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය පහළ බසීමින් පවතී. ආන්තික පිරිවැය සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැයට වඩා වැඩි අගයක් ගන්නා විට සාමාන්‍ය මුළු පිරිවැය ඉහළ නගිමින් පවතී. (ල.1)

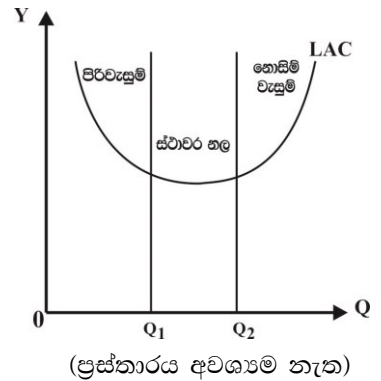
- iv. අයහාරය හා මුළු පිරිවැය ප්‍රවේශයට අනුව ආයතනයක් කෙටිකාලයේදී $TR - TC$ අතර පරතරය වැඩිම නිමැවුම වට්ටම ලාභ උපරිම කරන නිමැවුම ලෙස තෝරාගනී. (ල.1)

- ඉහත රූපසටහනට අනුව මුළු පිරිවැය හා අයහාරය සමානවන A හා B ලක්ෂ්‍යවලදී ආර්ථික ලාභ ශුන්‍ය වේ.
- A හා B අතර සාරාංශය තුළදී පිරිවැයට වඩා ඉහළින් අයහාරය පිහිටන අතර, එම කලාපය තුළදී ආර්ථික ලාභ ලැබේ. එම කලාපයේ වැඩිම පරාසයක් (E-F) සහිත නිමැවුම් මට්ටම ලාභ උපරිම කරන නිමැවුම් මට්ටම වේ. (පැහැදිලි කිරීමට ල.2)

(රූප සටහනට 2)

- V. - දිගු කාලයේදී ආයතනයකට සියලු සාධක වෙනස් කරමින් නිෂ්පාදන ධාරිතාව පුළුල් කරගත හැකිය. (ල.1)
- දිගු කාලයේදී නිෂ්පාදන ධාරිතාව ප්‍රසාරණය කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් නිෂ්පාදන ආයතන පිරිමැසුම් හා නොපිරිමැසුම්වලට මුහුණ දෙනු ලැබේ. එසේම ඇතැම් ආයතනවලට ස්ථාවර පරිමාණානුකූල ඵල භුක්තිවියදිය හැක. (ල.1)
- පරිමාණානුකූල ඵල පිළිබිඹු කරන දිගුකාලීන සාමාන්‍ය පිරිවැය වක්‍රය වඩා පැතලි ඉංග්‍රීසි U අකුරක හැඩය පෙන්වුම් කරයි.
- පිරිමැසුම් පවතින විට පිරිවැය අඩුවන නිසා සාමාන්‍ය පිරිවැය වක්‍රය පහළට බෑවුම් වන අතර, නොපිරිමැසුම් පවතින විට සාමාන්‍ය පිරිවැය ඉහළ නගී. ස්ථාවර ඵල පවතින විට සාමාන්‍ය පිරිවැය වක්‍රය නොවෙනස්ව පවතී. (ල.2)

- 05). i. පහත දී ඇති ආර්ථික කටයුතු දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය ඇස්තමේන්තු කිරීමේදී ජාතික ගිණුම් සඳහා ඇතුළත් කරන්නේ දැයි දක්වා ඊට හේතු පැහැදිලි කරන්න.
- (අ) පුද්ගලයකු විසින් රු. ලක්ෂ 20 කට මිලදී ගත් ඉඩමෙහි වටිනාකම අදාළ වර්ෂය තුළ ලක්ෂ 3 කින් වැඩිවීම.
- (ආ) මෝටර් රථ වෙළඳාමේ නියුතු පුද්ගලයෙක් පාවිච්චි කරන ලද මෝටර් රථයක් අලෙවි කොට රු. ලක්ෂයක කොමිස් මුදලක් ලබා ගැනීම
- (ඇ) අඩු මිලකට මිලදී ගත් සමාගම් කොටස් වැඩි මිලකට විකිණීමෙන් පුද්ගලයකු ලබාගත් ලාභය
- (ඉ) ගෘහණියක් විසින් වගා කරන ලද එළවළු අස්වැන්න නිවසේ පරිභෝජනයට ගැනීම. (ල.4)

- ii. කිසියම් ආර්ථිකයක ජාතික ආදායම් ගිණුම් පිළිබඳ දත්ත කීපයක් පහත පරිදි වේ. (රු. මිලියන වලින්)

දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	15000
පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම්	25000
ශුද්ධ අපනයන	-5000
දළ දේශීය ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	12000
රාජ්‍ය අංශයේ පරිභෝජන වියදම්	10000
කොග වෙනස්වීම	2000
ආනයන	14000
විදේශ ප්‍රාථමික ආදායම් ලැබීම්	7000
විදේශ ප්‍රාථමික ආදායම් ගෙවීම්	10000
වටිනාකම වෙනස්වීම	1000
ද්විතියික ආදායම් ශේෂය	6000

මේවා ගණනය කරන්න.

- (අ) දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය (ආ)දළ ජාතික ආදායම (ඇ)වැය කළ හැකි දළ ජාතික ආදායම
- (ඉ) ජාතික ඉතුරුම් (ල.2 බැගින් 8යි)

- iii. පෙළඹුණු පරිභෝජනය හා ස්වායත්ත පරිභෝජනය අතර වෙනස සාකච්ඡා කරන්න. (ලකුණු 4)

- iv. (අ) සරල ආර්ථික සමතුලිතය ප්‍රස්තාර සටහනක් ආශ්‍රයෙන් පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 3)
- (Y = E ක්‍රමයටත් W = J ක්‍රමයටත් අවශ්‍ය වේ.)
- (ආ) විවෘත ආර්ථිකයක සමතුලිත සම්මත සංකේත භාවිතයෙන් සමීකරණයක් මගින් දක්වන්න. (ලකුණු 1)

- 05). i. (අ) ඇතුළත් නොකරයි → ස්වභාවික සම්පත්වල සිදුවන වටිනාකමේ වැඩිවීම ආර්ථික නිෂ්පාදනයේ වැඩිවීමක් ලෙස නොදක්වයි
- (ආ) ඇතුළත් කරයි → පාවිච්චි කළ මෝටර් රථය ආශ්‍රිත ගනුදෙනුව ඇතුළත් නොකළද, කොමිස් මුදල එලඳායි කාර්යයක් වන නිසා එය වෙළඳාම ආශ්‍රිතව බිහිවන එකතු කළ අගයක් බැවින් ඇතුළත් කෙරේ.
- (ඇ) ඇතුළත් නොකරයි → මූල්‍ය පත්‍රිකා ආශ්‍රිත ගනුදෙනු එලඳායි ගණුදෙනු නොවන නිසා ඇතුළත් නොකරයි.
- (ඉ) ඇතුළත් කරයි → කුටුම්භයක් තුළ නිෂ්පාදනය කෙරෙන සියලුම භාණ්ඩ වටිනාකමේ ඇතුළත් කෙරේ. (හේතු සහිත පිළිතුරුවලට ල. 1 බැගින් හේතුව නැතහොත් ලකුණු නොලැබේ.) (ල. 4)

- ii. (අ) ද.දේ. ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය = 15000
- පෞද්ගලික පරිභෝජන වියදම් = 25000
- රජයේ පරිභෝජන වියදම් = 10000
- ශුද්ධ අපනයන = (5000)
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය රු.මි. = 45000 (ල.2)
- (ආ) විදේශීය ප්‍රාථමික ආදායම් ලැබීම් 7000
- විදේශ ප්‍රාථමික ආදායම් ගෙවීම් (10000) (3000)
- දළ ජාතික ආදායම රු.මි. 42000 (ල. 2)
- (ඇ) ගෙවුම් ශේෂයේ ද්විතියික ආදායම් ශේෂය 6000

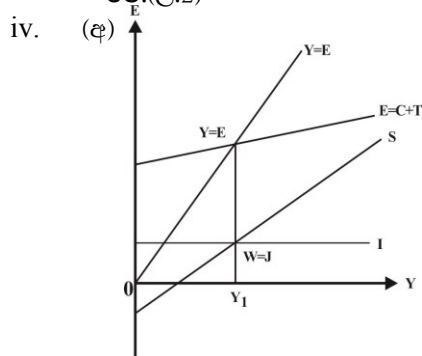
වැයකළ හැකි ජාතික ආදායම	48000	(ල. 2)
(ඉ) වැය කළ හැකි දළ ජාතික ආදායම	48000	
(-) පරිභෝජන වියදම		
පෞද්ගලික පරිභෝජන	25000	
රාජ්‍ය පරිභෝජනය	10000	(35000)
ජාතික ඉතුරුම්	<u>13000</u>	(ල.2)

විකල්ප පිළිතුරක්

ජාතික ඉතුරුම් = දළ ආයෝජන - ගෙවුම් ශේෂයේ වර්තන ශේෂය	
ගෙවුම් ශේෂයේ වර්තන ශේෂය	
ශුද්ධ අපනයන	= (5000)
ශුද්ධ විදේශ ප්‍රාථමික ආදායම	= (3000)
ද්විතියික ආදායම් ශේෂය	= <u>6000</u>
වර්තන ගිණුමේ ශේෂය	= <u>(2000)</u>

$$\text{ජාතික ඉතුරුම්} = 15000 - (2000) = \underline{13000} \quad (\text{ල.2})$$

- iii. - ආදායම් මට්ටම මත රඳා නොපවත්නා පරිභෝජන මට්ටම ස්වායත්ත පරිභෝජනය වේ. මෙය තම ජීවිතය පවත්වා ගැනීම සඳහා වන අවම පරිභෝජන මට්ටමයි. වර්තමාන ආදායම ශුන්‍ය වුවද අවම පරිභෝජන මට්ටමක් ජීවිතය පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය වේ.
- පරිභෝජන ශ්‍රිතය පෙන්නුම් කරන ප්‍රස්තාරයක පරිභෝජන ශ්‍රිතය සිරස් අක්ෂය සමඟ සම්මුඛ වන ලක්ෂ්‍ය හෙවත් පරිභෝජන ශ්‍රිතයේ අන්තඃකණ්ඩය නිරූපනය කරනුයේ ස්වාධීන පරිභෝජන මට්ටමයි. (ල.2)
- පරිභෝජන වියදම වැය කළ ආදායමේ අනුලෝම ශ්‍රිතයකි. වැය කළ හැකි ආදායම වෙස්වන විට පරිභෝජන වියදමද අනුලෝම වශයෙන් වෙනස් වේ.
- ආදායම වෙනස්වීම මත වෙනස්වන පරිභෝජන වියදම් ප්‍රමාණය පෙළඹුණ පරිභෝජන වියදම ලෙස හැඳින්වේ.
- පරිභෝජන වියදමෙන් ස්වායත්ත පරිභෝජන වියදම් අඩු කළ විට ඉතිරිය පෙළඹුන පරිභෝජන වියදම් වේ. (ල.2)

Y_1 ආදායම් මට්ටමේ දී ආර්ථිකය සමතුලිත වේ
(නිවැරදි අක්ෂ නම් කරමින් අඳින ලද නිවැරදි ප්‍රස්තාරයට ල.3)

$$(ආ) \quad Y = E \quad Y = C + I + G + (X - M), \quad W = J, \quad S + T + M = I + G + X \quad (\text{ලකුණු } 1)$$

ආ උප කොටස

(මෙම කොටසෙන්ද අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තෝරා ගන්න)

06. i. මූලික මිල නිෂ්පාදකයාගේ මිල ගැණුම්කරුවන්ගේ මිල හඳුන්වන්න. (ලකුණු 6)
- ii. කිසියම් රටක ජාතික ගිණුම් දත්ත සැකසීමේ ප්‍රයෝජන කවරේදැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
- iii. නිමැවුමේ දළ වටිනාකම සහ එකතු කළ අගය අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 2)
- iv. පහත දැක්වෙන්නේ සාර්ව ආර්ථික දත්ත කීපයකි.

ස්වාධීන පරිභෝජන වියදම	700
ආයෝජන වියදම් (I)	1000
රාජ්‍ය මිලදී ගැනීම (G)	800
අපනයන (X)	300
ආනයන (M)	450
ආන්තික පරිභෝජන නැමියාව	0.75

- (අ) මෙම ආර්ථිකයේ ඉතුරුම් ශ්‍රිතය ගොඩනගන්න. (ලකුණු 2)
- (ආ) සමතුලිත ජාතික ආදායම ගණනය කරන්න. (ලකුණු 2)
- (ඇ) ආර්ථිකයේ ආයෝජන මට්ටම රු.මි. 200 කින් වැඩි වන්නේ නම් සමතුලිත ජාතික ආදායම කොපමණ වේදැයි පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 2)
- (උ) නව සමතුලිත ආදායම් ප්‍රමාණයේ දී සාමාන්‍ය පරිභෝජන නැමියාව ගණනය කරන්න. (ලකුණු 2)

- 06). i. මූලික මිල යනු නිෂ්පාදකයා තම භාණ්ඩය හෝ සේවාව නිෂ්පාදනය කොට අලෙවි කිරීමට සූදානම් කොට ඇති අවස්ථාවකදී එම භාණ්ඩය හෝ සේවාව සඳහා අදාළ මිලයි.
- නිෂ්පාදිතය මත අයකරන කිසිදු බද්දක් මූලික මිලට ඇතුළත් නොවේ.
මූලික මිල = නිෂ්පාදකයන්ගේ මිල - නිෂ්පාදිතය මත පනවන ලද ශුද්ධ බදු (ල. 2)
 - නිෂ්පාදකයාගේ මිල යනු නිෂ්පාදන ස්ථානයෙන් වෙළඳුන් කරා භාණ්ඩය ඉවතට යන විට නිෂ්පාදකයා විසින් අයකරනු ලබන මිලයි. එනම් මූලික මිලට නිෂ්පාදකයා වෙත සෘජුවම පැවරූ නිෂ්පාදිත බදු එකතු කොට නිෂ්පාදකයා වෙත සෘජුවම පැවරූ නිෂ්පාදිත බදු එකතු කොට නිෂ්පාදකයාට ලබාදුන් සහනාධාර අඩු කිරීමෙන් පසු ලැබෙන අගයයි.
නිෂ්පාදකයාගේ මිල = මූලික මිල + නිෂ්පාදිතය මත බදු - නිෂ්පාදිත මත සහනාධාර (ල. 2)
 - ගැනුම්කරුගේ මිල යනු පාරිභෝගිකයා සත්‍ය වශයෙන්ම භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ගෙවන මිලයි. නිෂ්පාදකයා මිලට අතිරේකව ප්‍රවාහන ගාස්තු, වෙළඳ ආන්තික, ගැනුම්කරුවන් විසින් ගෙවිය යුතු ශුද්ධ බදු ඇතුළත් කොට ගැනුම්කරුගේ මිල සැකසෙයි.
ගැනුම්කරුවන්ගේ මිල = නිෂ්පාදකයාගේ මිල + අතරමැදියන් විසින් අයකරනු ලබන වෙළඳ තීරුව සහ ප්‍රවාහන ගාස්තු + පාරිභෝගිකයන්ගෙන් අයකරන භාණ්ඩ බදු - එම සහනාධාර (ල.2)
- ii. - ආර්ථිකයේ කාර්යසාධන ඇගයීමට - ආර්ථික වෘද්ධිය මැනීමට
- ඒක පුද්ගල ජාතික නිෂ්පාදිතය ඇස්තමේන්තු කිරීම
- ආර්ථිකයේ ව්‍යුහමය ලක්ෂණ අනාවරණය කර ගැනීම
- කාර්යක්ෂමතා ආදායම් ව්‍යාප්තිය අනාවරණය වීම.
- ආර්ථික කාරක අතර ශ්‍රිතාත්මක සම්බන්ධතා හඳුනාගත හැකිවීම.
- ආර්ථික කළමනාකරණය සඳහා තොරතුරු ලබාගත හැකිවීම.
- සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන්ගේ හැසිරීම පුරෝකථනය කළහැකිවීම. (ඕනෑම කරුණු 4 ට ල. 4)
- iii. - නිමැවුමේ දළ වටිනාකම යනුවෙන් අදහස් වන්නේ නිෂ්පාදනය සඳහා යොදාගත් අතරමැදි පරිභෝජන වටිනාකම්ද ඇතුළත් නිමැවුමේ අගයයි. එනම් භාණ්ඩ හා සේවාවල මූල්‍යමය වටිනාකමයි. (ල.1)
- නිෂ්පාදිතයේ එකතු කළ වටිනාකම යනු භාණ්ඩ හා සේවාවල නිමැවුමේ දළ වටිනාකමින් අතරමැදි පරිභෝජනය වටිනාකම අඩු කළ පසු ලැබෙන අගයයි. (ල. 1)
- iv. (අ) $C = 700 + 0.75Y$ $S = -700 + 0.25Y$ (ල. 2)
(ආ) $Y = C + I + G + (X - M)$
 $Y = 700 + 0.75Y + 800 + 1000 + (300 - 450)$ (ල. 1)
 $Y = 2350 + 0.75Y$
 $Y - 0.75Y = 2350$
 $Y = \frac{2350}{0.25}$ $Y = 9400$ (ල.1)
(ඇ) $\Delta Y = K \Delta I$
 $\Delta Y = \frac{1}{1-b} \times 1200$
 $\Delta Y = \frac{1}{1-0.75} \times 200$
 $\Delta Y = 4 \times 200$ $\Delta Y = 800$ (ල. 1)
මුළු සමතුලිත ජාතික ආදායම = 9400 + 800 රු.මි. = 10200 (ල.1)
(උ) සාමාන්‍ය පරිභෝජන නැඟියාව $\frac{C}{Y}$
 $C = 700 + 0.75 \times 10200$
 $C = 700 + 7650$ $C = 8350$ (ල.1)
සාමාන්‍ය පරිභෝජන නැඟියාව = $\frac{8350}{10200} = 0.81$ (ල.1)
- 07). i. මුදල් යනු කුමක්දැයි දක්වා හොඳ මුදලක දැකිය හැකි ලක්ෂණ 03 ක් ලියන්න. (ලකුණු 5)
ii. මුදලේ ප්‍රධාන කාර්යයන් නම් කරන්න. (ලකුණු 4)
iii. ආසන්න මුදල් හා මුදල් ආදේශක හඳුන්වා උදාහරණ 01 බැගින් දෙන්න. (ලකුණු 6)
iv. ගණුදෙනු චේතනාවෙන් මුදලට කරන ඉල්ලුමක් ආදායමක් අතර අනුලෝම සම්බන්ධතාවක් පවතී. ප්‍රස්තාර සටහනක් මගින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 3)
v. පවු මුදල් සැපයුම සමන්විත වන සංරචක ලියා දක්වන්න. (ලකුණු 2)

07). i. භාණ්ඩ හා සේවා හුවමාරු කිරීමේදී ගෙවීම් මාධ්‍යයක් වශයෙන් පුළුල් ලෙස භාවිතා කරන සමජාතීන් විසින් පොදුවේ පිළිගන්නා ඕනෑම දෙයක් මුදල් වශයෙන් සලකනු ලැබේ. (ලකුණු 2)

- පොදු පිළිගැනීමක් තිබීම
- කල් පැවැත්ම
- සමජාතීය බව
- කුඩා කොටස්වලට බෙදිය හැකිවීම
- පහසුවෙන් එහා මෙහා ගෙනයාමට හැකිවීම
- වටිනාකම ස්ථාවරව පැවතීම
- නීත්‍යානුකූල වලංගුභාවය
- සුලභ හෝ දුර්ලභ හෝ නොවීම
- අනුකරණ කළ නොහැකිවීම
- පහසුවෙන් හඳුනාගත හැකිවීම

(ඕනෑම කරුණු 03 කට ලකුණු 03 යි)

- ii. 1. විනිමය මාධ්‍යයක් වීම වශයෙන් කටයුතු කිරීම. 2. වටිනාකමේ සන්නිධියක් වශයෙන් කටයුතු කිරීම
3. ගිණුම් ඒකකයක් ලෙස කටයුතු කිරීම 4. විලම්භිත ගෙවුම් මාධ්‍යයක් ලෙස කටයුතු කිරීම
(කල්පසු ගෙවුම් මාධ්‍යයක් ලෙස)

(එක් කරුණකට ල. 1 බැගින් ලකුණු 4)

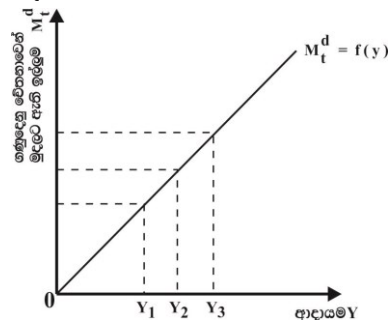
iii. වටිනාකමේ සන්නිධියක් ලෙස ක්‍රියාකරන එහෙත් හුවමාරු මාධ්‍යයක් ලෙස ක්‍රියා නොකරණ ඉහළ ද්‍රව්‍යීකරණයක් යුතු වත්කම් ආසන්න මුදල් ලෙස හඳුන්වයි. (ල.2)

උදාහරණ - ස්ථාවර තැන්පතු - ඉතුරුම් තැන්පතු - භාණ්ඩාගාර බිල්පත් - විනිමය බිල්පත්
- පොරොන්දු නෝට්ටු (එක් කරුණක් ප්‍රමාණවත් ල. 1)

මුදල් ආදේශක යනු - වටිනාකමේ සන්නිධියක් වශයෙන් ක්‍රියා නොකරන නමුත් තාවකාලික හුවමාරු මාධ්‍යයක් වශයෙන් කටයුතු කරන උපකරණයයි. (ල. 2)

උදාහරණ - ණයපත් හා හරපත් (ල.1)

iv.

- පුද්ගලයාගේ ආදායම වැඩිවන විට එදිනෙදා ගණුදෙනු සඳහා වැඩි මුදල් ප්‍රමාණයක් ලඟ තබා ගැනීමට පෙළඹේ. ආදායම අඩුවනවිට එදිනෙදා ගණුදෙනු සඳහා අඩු මුදල් ප්‍රමාණයක් ලඟ තබා ගැනීමට පෙළඹේ. (ල.1)

(නිවැරදි ප්‍රස්ථාරයට ල. 02)

v. CP - මහජනයා සතු ව්‍යවහාර මුදල්

DDP - මහජනයා සතු වාණිජ බැංකුවල ඇති ඉල්ලුම් තැම්පතු

(සංකේත පමණක් ලියා ඇත්නම් ලකුණු 01 . විස්තරකර ඇත්නම් ල. 02 ම දෙන්න)

08). i. ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය මිල මට්ටමේ වෙනස්කම් මැනීම සඳහා වර්තමානයේ වැදගත්වන මිල දර්ශක මොනවාද? (ලකුණු 4)

ii. ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් වෙළඳපල අර්ථ දක්වා එහි සමන්විත උප වෙළඳපලවල් 02 ක් ලියන්න. (ලකුණු 4)

iii. පොදු මිල මට්ටම ආශ්‍රිතව පහත සංකල්ප හඳුන්වන්න.

(අ) උද්ධමනය (ආ) අවධමනය (ඇ) හිරුද්ධමනය (ලකුණු 3)

iv. එක්තරා ආර්ථිකයක් තනි වාණිජ බැංකුවකින් සමන්විත වේ. පුද්ගලයකු එකී බැංකුවේ රු. 100,000/- තැන්පත්කළ බවත් ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 20% බවත් සිතන්න.

(අ) මෙම බැංකුවේ අවශ්‍ය සංචිතය කොපමණද? (ලකුණු 1)

(ආ) අතිරික්ත සංචිතය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 1)

(ඉ) තැන්පතු ගුණකයේ අගය සොයන්න (ලකුණු 1)

(උ) බැංකුවට සැපයිය හැකි උපරිම ණය ප්‍රමාණය කොපමණද? (ලකුණු 1)

(ඌ) උපරිම ණය සැපයූ පසු බැංකුවේ ශේෂපත්‍රය පෙන්නුම් කරන්න. (ලකුණු 3)

v. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ ප්‍රධාන කොටස් 2 කි. ඒ මොනවාද? (ලකුණු 2)

08). i. - කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය - ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය
- නිෂ්පාදකයාගේ මිල දර්ශකය - දළ දේශීය නිෂ්පාදකයේ අවධමනකය (ගමා මිල දර්ශකය)

ii. වසරකට වඩා අඩුකාලයකින් පරිනත වන භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, වාණිජ පත්‍රිකා හා තත්පතු සහතික පත් වැනි පොළී උපයන කෙටිකාලීන වත්කම් වෙළඳාම සිදුවන වෙළඳපොළ මුදල් වෙළඳපොළ වේ. (ල.2)

- උප වෙළඳ පොළවල්

- අන්තර් බැංකු ඒකාණක ණය මුදල් වෙළඳපොළ - භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙළඳපොළ

- වාණිජ පත්‍රිකා වෙළඳපොළ - අන්තර් බැංකු විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ

(කරුණු 2 කට ල. 2 යි)

iii. උද්ධමනය යනු - පොදු මිල මට්ටමේ හටගන්නා අඛණ්ඩ ඉහළ යාමයි. (ල.1)

අවධානය යනු - පොදු මිල මට්ටමේ සිදුවන අඛණ්ඩ පහළ යාමයි (ල.1)
 නිරුද්ධතාවය යනු - උද්ධමන අනුපාතිකයේ අගය ක්‍රමයෙන් අඩුවීමයි (ල.1)

iv. (අ) අවශ්‍ය සංචිතය = තැන්පතු X ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය

$$+ 100000 \times \frac{20}{100} \quad \text{රුපියල්} = 20000 \quad (\text{ල.1})$$

 (ආ) අතිරික්ත සංචිතය = මුදල් හා සංචිත - අවශ්‍ය සංචිතය

$$= 100000 - 20000 = 80000 \quad (\text{ලකුණු } 1)$$

(ඉ) ගුණකය = $\frac{1}{r} = \frac{1}{20\%} = \frac{1}{\frac{20}{100}} = 1 \times \frac{100}{20} = 5 \quad (\text{ලකුණු } 1)$

(උ) උපරිම ණය = ගුණකය X අධි සංචිත

$$= 5 \times 80000 = 400000 // \quad (\text{ලකුණු } 1)$$

(ඌ) මුළුතැන්පතු = ගුණකය X මුදල් හා සංචිත

$$= 5 \times 100000 = 500000 // \quad (\text{ල.1})$$

වගකීම්	රු.මි.	වත්කම් වටිනාකම	රු
තැන්පතු	500000	මුදල් හා සංචිත	100000
		ණය	400000
එකතුව	50000	එකතුව	500000

(නිවැරදි ශේෂත්‍රපත්‍රය ල. 02)

v. 1. ප්‍රමාණාත්මක ණය පාලන උපකරණ 2. ගුණාත්මක ණය පාලන උපකරණ (ලකුණු 2)

- 09). i. වෙළඳපොළ අසමත් වීම යනු කුමක්දැයි දක්වා වෙළඳපොළ අසමත් වීම කෙරෙහි බලපාන හේතු 3 ක් ලියන්න. (ලකුණු 5)
 ii. නිෂ්පාදනයේ හා පරිභෝජනයේ ධන භාහිරතා යන්න නිර්වචනයකොට උදාහරණ එක බැගින් දෙන්න. (ලකුණු 4)
 iii. ආණ්ඩුවේ අසමත්වීම යනු කුමක්දැයි දක්වා ආණ්ඩුවේ අසමත්වීම් කෙරෙහි බලපා ඇති හේතු 03 ක් දක්වන්න. (ලකුණු 5)
 iv. බදු අයකිරීමේ අනුපාතිකය ව්‍යුහය අනුව ආකාර 3 කට බදු වර්ග කළ හැකිය. ඒ මොනවාද? (ලකුණු 3)
 v. කුටුම්භ අංශයට ලබාදෙන කුටුම්භ සහනාධාර සඳහා නිදසුන් 3 ක් සපයන්න. (ලකුණු 3)

09). i. සමාජයේ යහපත උදෙසා හිඟ සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේලා වෙළඳපොළ යාන්ත්‍රණය අපොහොසත්වීම වෙළඳපොළ අසමත්වීම යන්නෙන් අදහස් කෙරේ. (ල.02)

අසමත්වීමට හේතු

- සම්පත් බෙදීමේ අකාර්යක්ෂමවීම - ආදායම් බෙදීමේ විෂමතාව
- සාර්ව ආර්ථික අස්ථායීතාව (කරුණු 03 දැක්වීමට ල. 03)

ii. නිෂ්පාදනයේ ධන බාහිරතා යනු - කිසියම් නිෂ්පාදන කටයුත්තක් නිසා ඊට සෘජු සම්බන්ධතාවක් නොමැති බාහිර පාර්ශවයන්ට ඇතිවන වාසි හෙවත් යහපත් බලපෑමයි.

උදා - මල් උද්‍යානයක් ඇති කිරීමෙන් මී මැසි පාලනයේ ඵලදායීතාව වැඩිවීම

- වන වගාව නිසා ජල මූලාශ්‍ර ඇතිවීම
- පරිභෝජනයේ ධන බාහිරතා යනු - කිසියම් පරිභෝජන කටයුත්තක් නිසා එයට සෘජු සම්බන්ධතාවක් නොමැති බාහිර පාර්ශවයන්ට ඇතිවන වාසි හෙවත් හිතකර බලපෑමයි.

උදා - බෝවන රෝග සඳහා ලබාදෙන එන්නත් මගින් සියලුම දෙනාට හිතකර බලපෑම් ඇතිවීම.

- දෙමුහුන් වාහන (හයිබ්‍රිඩ්) භාවිතයෙන් සමාජයට සහ පරිසරයට වන හිතකර බලපෑම්

(නිවැරදි නිර්වචන සඳහා ලකුණු 01 බැගින් ලකුණු 02 යි. එක් නිර්වචනයකට අදාළ ඕනෑම උදාහරණයක් බැගින් ලිවීමට ලකුණු 01 බැගින් 2 යි) (ලකුණු 4)

iii. ආණ්ඩුව අසමත්වීම යනු - වෙළඳපොළ අසාර්ථකතා මැඩ පවත්වාගැනීම සඳහා රජය විසින් ආර්ථිකය සඳහා කරනු ලබන මැදිහත්වීම් රාජ්‍ය අංශයට ආවේණික වූ ඇතැම් දුර්වලතා කරණකොටගෙන අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබානොදී ආර්ථිකයේ තව තවත් අකාර්යක්ෂමතා බිහිකිරීමයි. (ල.2)

- හේතු

- ආණ්ඩුවේ ක්‍රියාකාරීත්වයේ දක්නට ලැබෙන දෘෂ්‍යතාවන්
- දේශපාලන ස්ථාවරය - ආණ්ඩුවේ ප්‍රතිඵල වල අවිදුර දෘෂ්ඨිකන්වය
- අපූර්ණ තොරතුරු මත ප්‍රතිපත්තිකරා එළඹීම - සානුබල කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම
- ආණ්ඩුවේ මැදිහත්වීම් වලින් වැළකී සිටීමට කටයුතු කිරීම
- පරිපාලන වියදම් ඉහළයාම (ඕනෑම කරුණු 03කට ල. 03)

iv. - අනුක්‍රමික බදු - සමානුපාතික බදු - ප්‍රතික්‍රමික බදු (ලකුණු 3)

v. කුටුම්භ සහනාධාර

- සමාද්ධි සහනාධාර - පොහොර සහනාධාර - විශ්‍රාම වැටුප් - ආහාර සහනාධාර
- පාසල් පොත්, නිළ ඇඳුම්, වාරප්‍රවේශ පත්‍ර, දිවා ආහාර

- ආරක්ෂක අංශවල රණවිරු සොල්දාදුවන් සඳහා දෙන සහනාධාර (ඕනෑම කරුණු 03 කට ල.3)

- 10). i. පොදු භාණ්ඩ හා අර්ධ පොදු භාණ්ඩ නිදසුන් සහිතව පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
 - ii. ආදායම් බෙදී යාමේ විෂමතාව යනුවෙන් කුමක් අදහස් වේදැයි පැහැදිලි කර ආදායම් බෙදී යාමේ විෂමතා ඇතිවීමට බලපාන හේතු සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 4)
 - iii. රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යනුවෙන් කවරක් අදහස් වේද? රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ උපකරණ මොනවාද? (ලකුණු 4)
 - iv. මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය යන්න පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 4)
 - v. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්ප්‍රේෂණය සාර්ව ආර්ථිකය මත පතුරුවා හැරෙන ප්‍රධාන මාර්ග කවරේද? (ලකුණු 4)
- 10). i. - පොදු භාණ්ඩ යනු සාමූහිකව පරිභෝජනය කළ හැකි ගෙවීමක් නොකරන පුද්ගලයින් අදාළ භාණ්ඩය පරිභෝජනයෙන් ඉවත්කළ නොහැකි මෙන්ම පරිභෝජනයේ තරගකාරීත්වයක් නොමැති භාණ්ඩ වේ.
උදා - ජාතික ආරක්ෂාව , ඔරලෝසු කණුව (ල.2)
 - අර්ධ පොදු භාණ්ඩ යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ ධාරිතා මට්ටමට ළඟා වන තෙක් පරිභෝජනයේ තරගකාරීත්වයක් දැකිය නොහැකි, පරිභෝජනය සීමා කළ හැකි භාණ්ඩ වේ.
උදා - මහාමාර්ග, මුහුදු වෙරළ, කෞතුකාගාරය (ලකුණු 2)
 - ii. - ආදායම් බෙදීයාමේ විෂමතාව යනු රටේ සමස්ත ආදායම හෝ සම්පත් රටේ සෑම පුද්ගලයෙකුටම ජීවත්වීමට අවශ්‍ය ආදායම් මට්ටමක්වත් ලැබෙන අයුරින් සමස්ත ජනගහනය අතර බෙදී නොයාමයි. (ල.2)
 - හේතු - කැපකරනු ලබන ශ්‍රම ප්‍රමාණය - අධ්‍යාපන මට්ටම - උරුමයෙන් ලද දේපොල ප්‍රමාණ
- සාධක මිල
මෙම සාධකවල ප්‍රතිඵල මත ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතාව ඇතිවේ. (හේතු දෙකකට ලකුණු 2)
 - iii. - රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති
සාර්ව ආර්ථික අරමුණු ඉටු කරගැනීම සඳහා ආණ්ඩුවේ වියදම්, බදු අයකිරීම සහ ණය ගැනීම් සඳහා වෙනස්කම් සිදු කිරීම රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ලෙස හැඳින්වේ. (ල.1)
 - උපකරණ - 1 රාජ්‍ය බදු 2 රාජ්‍ය වියදම් 3 රාජ්‍ය ණය (ලකුණු 3)
 - iv. - ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීමේදී මහ බැංකුව විසින් භාවිත කරනු ලබන පොලී අනුපාතිකයයි. (ල.1)
 - ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය වශයෙන් සැලකෙන පොලී අනුපාතික තුනකි.
1. නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය (ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්)
2. නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය (ප්‍රති විකුණුම්)
3. බැංකු පොලී අනුපාතිකය (ලකුණු 3)
 - v. - පොලී අනුපාතිකය - වත්කම් මිල - ණය පහසුකම්
- විනිමය අනුපාතිකය - අපේක්ෂා (කරුණු 4 ට ල 4)

LOL.Lk
Learn Ordinary Level

විභාග ඉලක්ක පහසුවෙන් ජයගන්න පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න පත්‍ර

- Past Papers
 - Model Papers
 - Resource Books
- for G.C.E O/L and A/L Exams

විභාග ඉලක්ක ජයගන්න
Knowledge Bank

Master Guide

WWW.LOL.LK

**CASH
ON**

DELIVERY

Whatsapp contact
+94 71 777 4440

Website
www.lol.lk

**Order via
WhatsApp**

071 777 4440